

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ

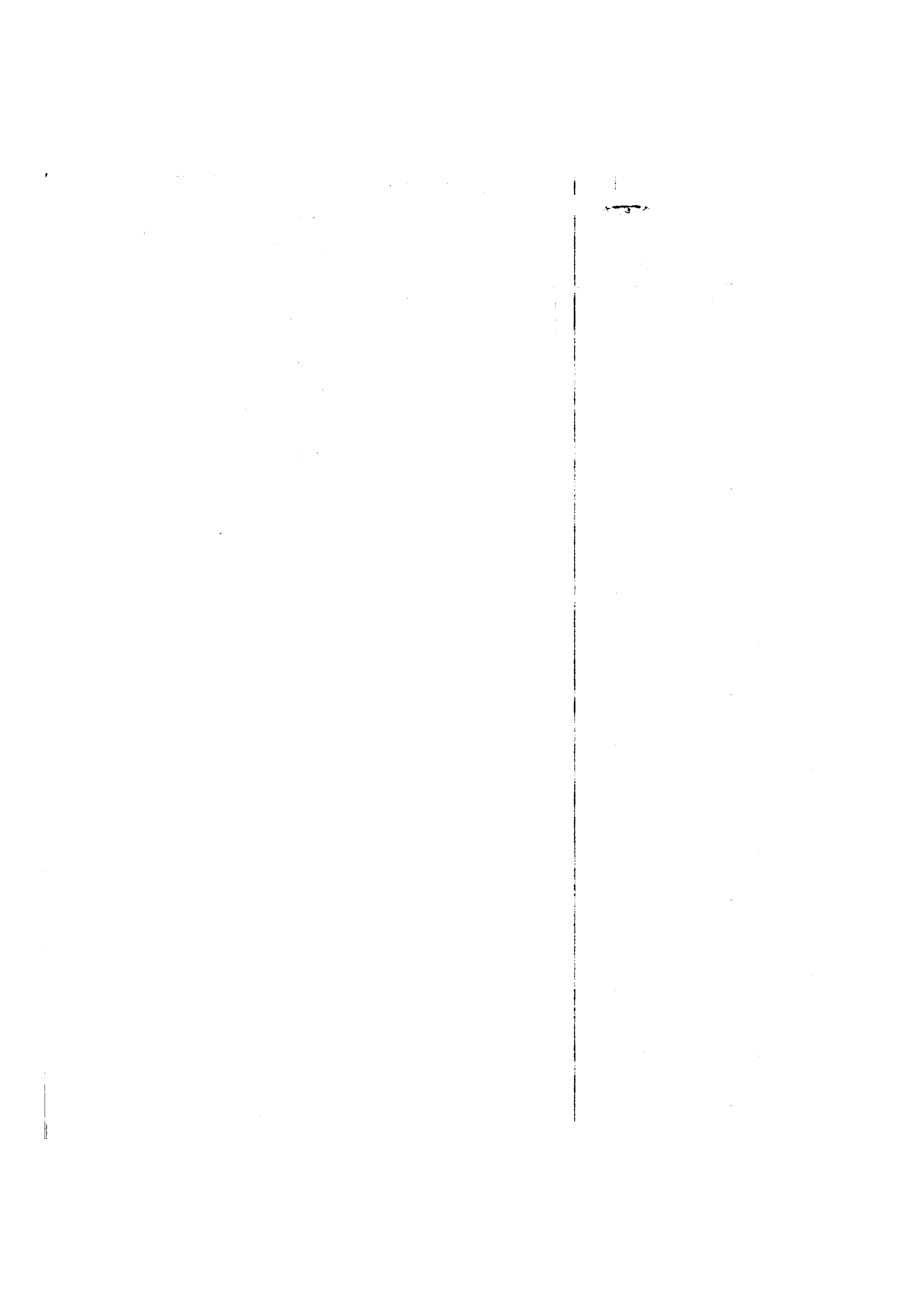
TUTANAK DERGİSİ

24'üncü BİRLEŞİM

28 Aralık 1987 Pazartesi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. GELEN EVRAK	3461
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	
1. Toplumcu Kurtuluş Partisi Girne Milletvekili Sayın Ziya Rızkî'nın yurtdışı izin istemine ilişkin Tezkeresi.	3462
2. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı hakkında ivedilik önermesine ilişkin Tezkeresi.	3462
3. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasa Tasarısı hakkında ivedilik önermesine ilişkin Tezkeresi.	3463
III. GÖRÜŞÜLEN İŞLER	
1. Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı (Y.T.No:194/2/1987)	3464-3496
2. Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasa Tasarısı (Y.T.No: 237/3/1987)	3497-3528

I. GELEN EVRAK

TEZKERELER

- *1. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesi Başkanlığının, Genel Kurul gündeminde bulunan Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:194/2/87) üçüncü görüşmesinin ikinci görüşmeden hemen sonra aynı birleşimde kısa isimle okunmak suretiyle yapılmasına ilişkin Tezkeresi(2302/1987) (Başkanlığa geliş tarihi:28.12.1987)
- *2. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesi Başkanlığının, Genel Kurul gündeminde bulunan Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:237/3/87) üçüncü görüşmesinin ikinci görüşmeden hemen sonra aynı birleşimde kısa isim okunmak suretiyle yapılmasına ilişkin Tezkeresi(2301/1987)(Başkanlığa geliş tarihi: 28.12.1987)

- BİRİNCİ OTURUM -

Açılma Saati:14.40

BAŞKAN- Meclis Başkan Yardımcısı Dt. Sait Güven

KATİP- Dr. Erbay Kanatlı

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 1'nci Dönem 3'üncü Yasama Yılı'nın 24'üncü birleşimini açıyorum. Lütfen ad okuyarak yoklama yapar mısınız?

(Ad okunarak yoklama yapıldı).

KATİP- Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Gündem gereği görüşmelere geçiyoruz. Önce Başkanlığın Genel Kurula sunuşları yapılacaktır. Okutulup bilgiye sunulacak olanlar:

1. Toplumcu Kurtuluş Partisi Girne Milletvekili Sayın Ziya Rızki'nin 28.12.1987 -15.1.1988 tarihleri arasında yurtdışı izin istemi vardır. Lütfen okur musunuz?

KATİP-

25 Aralık 1987

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına,
Lefkoşa.

25 Aralık 1987 -15 Ocak 1988 tarihleri arasında yurt dışında olacağımdan, ilgili tarihler arasında izinli sayılmamı saygılarımla bilgilerinize arz ederim.

Ziya Rızki

TKP Girne Milletvekili

BAŞKAN- Teşekkür ederim. Okutulup onaya sunulacaktır.

2. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı hakkında ivedilik ve kısa isim önergesi vardır. Lütfen okur musunuz?

KATİP-

Sayı:Y.T.No:194/2/87

25 Aralık 1987

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Oz: Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı hakkında ivedilik önergesi.

Oz'de adigeçen Yasa Tasarısının bir an önce yasalaşması gerekçesiyle, İçtüzüğün 86'nci maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca üçüncü görüşmesinin ikinci görüşmeden hemen sonra aynı birleşimde yapılmasını; Tasarıda maddi hata bulunmadığından İçtüzüğün 98'nci maddesinin (I)'nci fıkrası uyarınca üçüncü görüşmenin Tasarının kısa adının okunması ile başlamasını ve bütünü- nün oylanması ile son bulmasını önerir, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ahmet Akar

Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi
Başkanı

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP- Kabul edenler?

SESLER - Oybirliği var efendim.

BAŞKAN- Reddeden var mı efendim?... Vardır reddeden. Lütfen sayınız kabul edenler.

KATİP- 28.

BAŞKAN- 28 Kabul. Reddedenler?...

KATİP- 2

BAŞKAN- Reddedenler?...

KATİP- 2.

BAŞKAN- Çekimser?... Yok. 2 ret, 28 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

3. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasa Tasarısı hakkında ivedilik ve kısa isim okunması önergesi vardır. Buyurun Sayın Kâtip, şükur musunuz lütfen.

KATİP-

Sayı: Y.T.No:237/3/87

25 Aralık 1987

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Oz: Motorlu Araçlar ve Yol Trafik(Değişiklik)

Yasa Tasarısı hakkında ivedilik önergesi.

Oz'de adigeçen Yasa Tasarısının bir an önce yasalaşması gerekçesiyle, İktüzüğün 86'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca üçüncü görüşmesinin ikinci görüşmeden hemen sonra aynı birleşimde yapılmasını; Tasarıda maddi hata bulunmadığından İktüzüğün 98'nci maddesinin (1)'nci fıkrası uyarınca üçüncü görüşmenin Tasarının kısa adının okunması ile başlamasını ve bütününün oylanması ile son bulmasını önerir, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ahmet Akar

Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan
Komitesi Başkanı

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; bu önergeyi de oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 28

BAŞKAN - Reddedenler?....

KATİP - 4

BAŞKAN - Çekinir?.... Yok. 4 ret, 28 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

III. GÖRÜŞÜLEN İŞLER

Sayın milletvekilleri; gündemin ikinci ve üçüncü kısımlarında görüşülecek konu olmadığından, dördüncü bölüm, altıncı bölümden sonra görüşüleceğinden, şimdi altıncı bölüme görüşülecek tasarı ve önerilerle, bu bölümde görüşülecek iki tasarı vardır. 1. Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı ile Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin raporunun görüşmesine geçiyoruz. Lütfen Komite Başkanının raporunu sunmasını rica edeceğiz.

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANI
MEHMET AKAR - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

CUMHURİYET MECLİSİ EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE
PLAN KOMİTESİNİN GELİR VERGİSİ (DEĞİŞİKLİK) YASA
TASARISINA (Y.T.NO:194/2/1987) İLİŞKİN RAPORUNUR.

Komitemiz, 10 Aralık 1987 tarihinde yapmış olduğu toplantıda Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısını (Y.T.No:194/2/87) ekteki sunuş gerekçesi ışığında ve Maliye ve Gümrükler Bakanının vermiş olduğu bilgiler çerçevesinde görüşmüş ve Tasarıya ilişkin çalışmalarını tamamlamıştır.

Komitemiz, Tasarının "Kısa İsim" yan başlığı altındaki 1'inci maddesini aynen ve oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Esas Yasanın 6'ncı maddesinin değiştirilmesini öngören Tasarının 2'inci maddesi yapılan biçimsel düzenlemeyle birlikte oygokluğuyla kabul edilmiştir.

Komitemiz, Tasarının 2'nci maddesinden hemen sonra, 36/1987 sayılı Kurumlar Vergisi (Değişiklik) Yasası ile yapılan vergi oran değişikliğine paralel olarak, yabancı ulaştırma kurumlarının ve kumarhane işletmelerinin ayrı vergilendirme yöntem ve esasları bulunduğu, bu tür gelirlere ait vergilendirme oranlarının yeniden düzenlenmesi gerektiği gerekçesiyle ve 32'inci maddede yapılması öngörülen değişiklikler ile 3'üncü maddede mevcut kurallar arasındaki çelişkiyi önlemek amacıyla Tasarıya 3'ncü maddede, 32'nci maddedeki değişikliklere koşut düzenleme yapılmasını öngören yeni 3'ncü maddeyi eklemiş ve Tasarının diğer maddelerini de yeniden sayılandırarak Tasarıya eklediği maddeyi oygokluğuyla kabul etmiştir.

Komitemiz, Esas Yasanın 32'nci maddesinin (1)'nci fıkrasının (c) bendinde değişiklik yapılmasını öngören Tasarının 3'ncü maddesi ile yine aynı maddenin (2)'nci fıkrasında değişiklik yapılmasını

Öngören 4'ncü maddesini, yeni 4'ncü maddede iki ayrı fıkra olarak düzenlemiş ve (2'nci fıkraya fıkrada belirtilen vergilendirme yöntemlerine paralellik sağlamak ve vergi stopajı ile ilgili işletmelerin zıncılarına uygulanacak yöntemlere açıklık getirmek amacıyla yeni koşul bendi eklemiş ve Fıkrada, kurumlar vergisi Yasasının 2'nci maddesinin (A) ve (D) fıkralarına yapılan hatalı göndermelerdeki hataları gidermek amacıyla gerekli düzeltmeyi yaparak, yeniden sayılandırıp düzenlemeye bağlı tuttuğu maddeyi oyçokluğuyla kabul etmiştir.

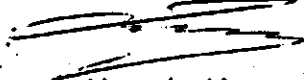
"Yürürlüğe Giriş"i düzenleyen Tasarının 5'nci maddesini aynen kabul eden Komitemiz yapmış olduğu düzenleme ve değişikliklerle birlikte biçimlendirdiği Tasarıyı oyçokluğuyla kabul etmiştir.

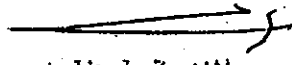
Komite üyelerinden Sayın Ergün Vehbi tasarının maddelerine ve tümüne ret oyu kullanmıştır.

Komitemiz Tasarının Rapor ışığında değerlendirilerek kabulünü oyçokluğuyla Genel Kurula salık verir.

11 Aralık 1987

Ahmet Akar
(Başkan)

Erdal Şirazi
(Başkan Vekili)
(Toplantıya Katılmadı)

Hüseyin Angolemlı
(Üye)
(Toplantıya Katılmadı)

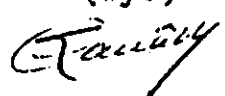

Mustafa Hacıahmetoğlu
(Üye)

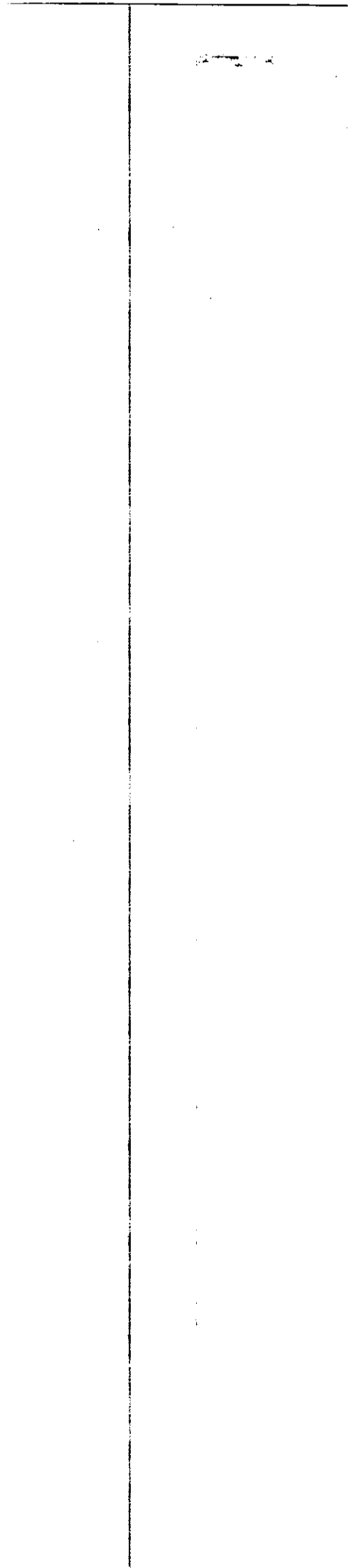

Vehbi Z. Sarter
(Üye)

Salih Usar
(Üye)
(Toplantıya Katılmadı)

Erbay Kanatlı
(Üye)

Tokay Variş
(Üye)

Ergün Vehbi
(Üye)

GEREKÇE:

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanı ile Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı arasında imzalanan protokol gereği Gelir Vergisi Yasasında değişiklik yapılması kaçınılmaz olmuş ve ilişikteki Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı hazırlanmıştır.

Madde Gereklere

Madde 1 Tasarının 1. maddesi kısa isim olarak tasarının ismini düzenlemektedir.

Madde 2 Tasarının 2. maddesi esas yasanın 6. maddesinin (13). fıkrasını kaldırmaktadır. Bununla Kooperatif şirketlerine tanınan istisna kaldırılmaktadır.

Madde 3 Tasarının 3. maddesi esas yasanın 32. maddesinin (1). fıkrasının (c) bendini kaldırmakta ve yerine yeni (c) bendi konması öngörülmektedir. Bu fıkra ile temeddü ödemelerindeki vergi kesintisi yüzde onbeşe indirilmektedir.

Madde 4 Tasarının 4. maddesi esas yasanın 32. maddesinin 2. fıkrasını kaldırmakta ve yerine yeni 2. fıkra konmasını öngörmektedir. Bu fıkra ile kurumların dağıtılmayan kurum kazançları üzerinden ödeyecekleri gelir vergisi oranı yüzde onbeşe indirilmektedir.

Madde 5 Tasarının 5'nci maddesi tasarının yürürlüğe girişini düzenlemektedir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Komite Başkanı Ahmet Akar.

Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerinde söz almak isteyen var mıdır? Buyurun Sayın Ergin Vehbi.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli Üyeler; kısa süre önce tamamlamış olduğumuz 1988 Bütçe Yasası görüşmeleri sırasında, geniş biçimde Hükümetin vergi politikalarına ilişkin görüşlerimizi açıklamıştık. O arada da yine bu Pazartesi günü öğleden sonra yapılacak olan bu toplantıda gündeme getirilen yasa tasarılarına da değinmiştim. Şimdi de, çok kısa olarak yine görüşlerimizi vurgulamaya çalışacağım.

Bir defa Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak her zaman vurguluyoruz. Hükümetin vergi politikalarına tümüyle karşıyız ve Anayasanın adaletli vergi hedefine de bugünkü Hükümetin politikalarının uymadığını vurgulamak istiyorum. Bunun en bariz örneği, içinde yaşadığımız yılda, Meclis çalışmalarını sonucu açıklıkla görülmeye başlamış bulunmaktadır. Hükümet, bir yandan asıl vergi alması lâzım gelen kesimlere devamlı vergi bağışlayıp, fon aktarıırken, vergi limitlerine dayanmış, hatta aşılmış olan dar ve sabit gelirlilere de sürekli vergi yüklemektedir. Bu Hükümetin gerek bütçe takdimi sırasında, gerek İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı takdimi sırasında uygulamayı amaçladığını söylediği hedeflerine, yani vergide adaletli bir düzen gideceğiz. tekerlemelerine kökten taban tabana zıt bir politikadır. Eroğlu Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Özal'ın, Kıbrıs'a geldiği sıralarda, onunla mutabakata vardığı, "Yıkım Paketi"nin de bir yerde bu uygulamalarla gereklerini yerine getirmektedir. Biz o dönemde bu gerçeği ortaya koymuş ve bu "Yıkım Paketi"nin dar ve sabit gelirlilere daha büyük yükler getireceğini, büyük sermayeye de sürekli vergi bağışlıkları sağlayacağını söylemiş ve konuyu gündeme getirmiştik. Hükümet, bunun tam tersini savunmuş, ancak, gelişen uygulamalar ışığında, bizim haklılığımız da zaman içerisinde kanıtlanmıştır. Yaz dönemine girilmeden, Meclis kapatılmadan önce, zaten getirilen Kurumlar Vergisindeki indirimi sağlayacak yasa, bu konuda bir başlangıç oluşturmuştu. Hatırlanacağı üzere, kurumlar vergisinin yüksek olduğu ve yüksek olduğu için de yeterince kurumlar vergisine tabi kesimlerden vergi alınmadığı şikâyetini yapa yapa Hükümet, kurumlar vergisini %44 boyutundan %25 boyutuna düşürmüştür. Gerçekten, o dönemde getirilen mazaret neydi? Hatırlarsak, Hükümet aynen şöyle

diyordu. Efendim, biz bu kesinden, evet, yeterince vergi alamıyoruz. Ama vergi alamayışımızın nedeni, bu kesimin çok yüksek düzeyde, %44'lere varan bir vergiyle vergilendirilmiş olmasıdır. İşte biz daha çok vergi alabilmeyi amaçlayarak bunu aşağıya doğru düşürüyoruz, vergi yükümlülüğü, kurumlar vergisi yükümlülüğü azalan şirketler, bundan sonra Maliyenin kapısında kuyruk olacaklar ve rahat rahat vergilerini verecekler. Kelimeler tam böyle değilse bile, bu anlamda sözlerle Hükümet kurumlar vergisini %44'den bir kalemde %25'e düşürüvermişti. Daha önceleri de yine sayın milletvekilleri, hatırlayacağımız gibi, yine bu Meclisten ülkenin bir bölümünde, serbest liman bölgesinde yapılacak yatırımlara uzun süreli ve sıfır düzeyinde vergi bağışıklıkları getirilmişti. O zaman da söylenen şuydu: Bu vergi bağışıklığı ile dünyanın her tarafından sermaye serbest bölgemize akacak ve vergi vermemenin, vergi bağışıklığının çarşması o bölgeye gelen şirketlerin ülkeye getireceği döviz gelirleriyle karşılanacak. O zaman da Hükümet vergi bağışıklığını sıfırlarken bu gerekçeyi getirmişti. Şimdi görüyoruz ki kendi verdikleri vergilerle serbest bölgedeki döviz girdileri, her geçen yıl süratle, üstelik çok süratli biçimde düşmektedir. Ve bu yıl, son yıl, 1982 yılına oranla onda bir düzeyine kadar düşmüş bulunmaktadır. Serbest liman da artık devletimiz yaptığı masrafların bir parçasını bile döviz girdileriyle karşılayamaz duruma gelmiş bulunmaktadır. Devleti o dönemde başlattığı vergiler de acaba bu kesimin yararına cebemi-girmişti. İşte aynı şekilde kurumlar vergisinde yapılan indirimin de herhangi bir gelir artışı sağlamayacağı açıktır. Meclis açıldı, yeni döneme girildi, arka arkaya vergi yasa tasarıları Hükümet tarafından yeniden hazırlanmaya başlandı ve Meclise gelehle gördük ki aynı zihniyet devam etmekte, sermaye kesimine aktarılacak olan fonların dar gelirlilerden toplanmasına devam edilmektedir. En son gelen, işte bu gelir vergisindeki düşüşü sağlayacak Yasa Tasarısı da bunun örneğidir. Bu kez de Sayın Maliye Bakanı bu Yasa Tasarısını takdim ederken karşımıza, efendim bu düşüşü yapmazsak yabancı sermayeden bu kez vergi alamayız, onun için bu düzenlemeyi yapmalıyız belki birazcık daha kurumlar vergisini düşürdükten sonra

kalan kârları üzerinden yapılacak stopajdan, yani kurumların yine bir yerde şirketlerin, gelir vergisinden düşüreceğimiz bir %5'le yabancı sermayeyi de vergi öder hale getireceğiz. Yani bir yandan yerli sermayeye yeni bir bağımsızlık daha getirilecek ve bu bağımsızlık da yabancı sermayenin gözden kaçırabileceği vergileri toplanabilecek. Tabii bu da daha önce söylediklerim gibi tamamen geçersiz gerekçelerdir. Burda bu Yasa Tasarısında da yapılmak istenen açık, nettir. İki husus gündeme getirilmiş bulunmaktadır. Kurumlar Vergisinin düşürülmesi, %44'ten %25'lere düşürülmesi sermaye çevrelerine, bankalara toptancı büyük tüccarlara yetmedi, katmerli bir vergi düşüşü daha sağlayabilmek için, bu kez yine dağıtılmamış kârları üzerinden, vermekle yükümlü oldukları gelir vergisinde de ekstra bir %5'lik düşüş getirilmektedir, sağlanan bu. Bu Yasa Tasarısıyla sağlamayı amaçladığı Hükümetin birinci hedef bu. İkinci hedef; aynı biçimde bu Yasa Tasarısıyla kooperatiflerin artık vergiye tabi tutulacağı da, kooperatiflerden de vergi alınmaya başlanacağı da tescil edilmekte ve bu düşünce sağlam kazığa bağlanmaktadır bu Yasa Tasarısıyla. Artık kooperatifçilik de bir büyük darbe yemeye namzet kuruluşlar haline gelmektedir. Zaten can çekişin hale getirildi. Zaten, kolu, kanadı kırıldı. Öldürülebilmek için son darbe de kooperatiflere işte böyle yasa tasarılarıyla vurulmak istenmektedir. Burdaki yine Hükümetin bahanesi de, ticari iş yapan kooperatifleri vergilendiriyoruz kamufleajıdır. Getirilmek istenen oysa, doğrudan doğruya kooperatiflere bir darbedir. Bu da yine Hükümet politikalarına, "Yıkım Paketi" sonrası uygulanan Hükümet politikalarına uyum içerisinde bir tavırdır. Yani, Hükümet burda "Yıkım Paketi"yle ülkeye getirmeye çalıştığı politikalara aykırı bir davranışta bulunmuyor. Çünkü, o politikalarda da artık hedeflenen devlet sektörünün, kamu kuruluşlarının ve devletin ekonomik sektörlerden çekilmesi, kooperatifçilik gibi çok ortaklı ve temelli, köklü müesseselerin de yerini özel sektöre bırakması. Bu zihniyet vardır. "Yıkım Paketi"nin temel felsefesi de budur. İşte bir yandan kamu kuruluşları, kurum ve kuruluşları yok edilirken, ortadan kaldırılırken,

bir yandan büyük sermayeye fonlar aktarılırken, vergi bağışıklıkları getirilirken, kooperatiflere de büyük oranda darbe vurulmak amaçlanmaktadır. Bu politikalara Cumhuriyetçi Türk Partisinin pek tabii ki onay vermesine olanak yoktur. 1987 yılı bilançolarında da bu kârları alelacele şirketlere bağışlayabilmek için Hükümet, bu özel toplantıyı böyle yılın sonuna sıkıştırmış ve Meclisten üstelik ivedilik önerileri vererek bu Yasayı geçirmeye çalışmıştı. Bu, böyle bir Gelir Vergisi Yasasının, yani, şirketlere para bağışlayacak olan, şirketlere vergi bağışlayacak olan bir yasa tasarısının ivediliği neresinde? Enine boyuna tartışılmasının, önlenmeye çalışılmasının başka amacı olabilir mi? İçinde bulunduğumuz 1987 yılını da bu vergi indiriminden istifade ettirilmek bu aceleye getirilmenin bu şekliyle Meclise dayatıldığını söylemekten başka bir gerçekçe göstermek kanaatinde olası değildir. İşte, biraz önce kabul edilen ivedilik sorunu da bundan kaynaklanmaktadır. Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak, temelde ekonomi politikalarına karşı olduğumuz Hükümetin, bu tavırlarını da, bu davranışlarını da onaylamamıza olanak yoktur. Bu nedenle, bu vergi indirimi, şirketler için, büyük sermaye için, bankalar için getirilmiş olan vergi indirimi Yasa Tasarısına da ret oyu vereceğimizi duyurur, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ergün Vehbi. Söz sırası Sayın Erdal Süreç'tedir. Buyurun Sayın Erdal Süreç.

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu önmüzdeki yasa ve bundan sonra görüşeceğimiz yasayla Hükümetin vergi politikası bir kez daha önümüze serilmiş bulunmaktadır. Görülüyor ki Hükümet, özellikle mali politikayı devamlı vurguladığımız gelir dağılımını düzeltme yönünde bir araç olarak kullanmaktan kaçınmakta, aksine, ta baştan beri tuttuğu ve belirli kesimlere önemli avantajlar sağlama yönündeki politikasını sürdürmek istemektedir. Bu yasayla da belirli kesimlere yeni, ek avantajlar getirilmektedir. Aslında, Yasa Tasarısı Bütçe Komitesinde görüşülürken, Maliye Bütçe ve Plan Komitesinde görüşülürken ve görüşülme sonrasında hazırlanan rapor da eksik ve hatalı olarak önümüze gelmiştir. Ve örneğin madde gerekçeleri kısmında Tasarının

Önemli bir maddesi olan 31'inci madde yer almaktadır. Belli ki bu Tasarı da birçok ciddi tasarı gibi acele bir şekilde, alelacele sırf Hükümete yardımcı olunsun, daha kolay vergi toplansın ve herkese daha fazla yük getirilsin iddialarıyla Meclis Komitesinden çabukça geçirilmek istenmiş ve gerekçeler kısmı bile eksik hazırlanarak Meclis huzuruna gelmiştir. Bunun belki de halâ daha birçok arkadaşımız da farkında değildir ve geçireceğimiz Tasarının içeriği konusunda bilgisiz olmaktadır. Oysa Yasa incelendiğinde, özellikle kamuoyuna birkaç günden beri yasanın görüşülmesi ve içeriği konusunda yayın yapmakta olan radyo, televizyon ve basının da sadece kumarhaneler üzerine vergi getirildiği şeklinde bir yayın yapılmaktadır. Bu içinde görüştüğümüz ve dört beş maddeden oluşan Tasarının sadece bir maddesidir.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Gizlenir esası Yasanın, halk aldatılmaya çalışılır.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Evet. Aslı esas olan diğer maddeler gizlenmek suretiyle dikkatler başka yöne çekilerek, ülkemizde bugüne kadar uygulanan ve gerçekten yıllardan beri, ta sömürge yönetimine uzanan bir kooperatificilik geleneğinin, her yasa değişikliğinde, bu tür vergi yasası değişikliklerinde önümüze getirilen yeni bir darbeyle ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Burda amaç, özel bankalara, özel büyük şirketlere önemli avantajlar sağlamak ve

bu anlayış içerisinde de kooperatif kuruluşlarını mevcut düzen içerisinde avantajlı durumdan kaldırıp, özel şirketlerin kendi istedikleri şekilde piyasanın düzenlenmesinde tek söz sahibi kılınması yatmaktadır. Amaç bu olunca, tabiiyle ülkemizde yıllardan beri fiyat istikrarı konusunda olduğu gibi, küçük üreticinin, memurun, işçinin ve öğretmenin bir kolay kredi sağlama kaynağı olan kooperatif kuruluşlarının da, bu tür yasalarla günden güne zayıflatılması ve giderek ortadan kaldırılmak suretiyle, tüm toplum fertlerini belirli bankalar hizmetine veya bankalara müracaat etme durumunda bırakmak, büyük şirketleri tek söz sahibi kılmak amacı yatmaktadır. Bakıyoruz, küçük kooperatifler toplumda gerçekten acil ihtiyacı olup da kooperatiflere yönelen kişilere, devamlı külfetler getirilen maddeler arkaya gelmektedir. Nerden başladık? Bir Pul Yasası dendi. Herkes bürokrasiden kurtularak işlerin daha çabuk yapılması konularını gündeme getirirken, bizim ülkemizde bürokrasiyi daha da artıran ve her çekten elli Türk Lirası kadar, bugün günümüzde 100 kadar değer kaybeden bir para birimi olmuştur ki elli Türk Liralari, artık kâğıt para birimi olmaktan dahi Türkiye Cumhuriyeti çıkarmış bulunmaktadır. Artık değerini kaybetmektedir ve kısa bir süre sonra sanırım madeni elli liralıklar da tedavülden kaldırılacaktır. Buna rağmen biz, kalktık her çeke elli lira pul parası diyerek kooperatif kuruluşlarının salt maaş çeki olarak kullandığı çeklere bize yeni bir külfet getirdik. Bunun arkasından kurumlar vergisi, normal bir kâr amacı güden ve kâr ettiğinde de tabiiyle vergisini vermesi gereken şirketlerle kooperatifleri aynı kefeye koymak suretiyle, kurumlar vergisinin ödeme mükellefi haline getirilmiştir kooperatifler. Şimdi bakıyoruz ki bu da yetmedi, kooperatiflere ayrıca gelir vergisi de ödeme mükellefiyeti getirilmek suretiyle bu Yasada yeni bir külfet yaratılmaktadır. Zaten kâr amacı gütmeyen çalışan bir kuruluşun, bu tür enflasyon düzenleri içerisinde kendini koruyabilmesi ve yürütebilmesi için, ayarlamada bulunması ve çok cüzi kârla da çalıştığı için geleceğe yıpranarak girmesi gerçeği ortada iken, şimdi bir de bu vergileri gündeme getirince doğal olarak kooperatiflerin gelecek seneyi düşünürken, normal özel şirket gibi düşünmesi zorunluluğunu da beraberinde getirdik ve artık kooperatif şirketleri de geleceğini düşünerek ve ayakta kalmayı amaç edinerek, kârı bir amaç olarak gündemine koyacak.

bu nedenle de, kooperatiflerin o yıllardan beri kârsız çalışma veya çok cüzi kârlarla çalışma prensibi ortadan kaldırılmış olacaktır. Bunun doğal sonucu olarak da ülkemizde kooperatifçilik diye bir mevhum kalmayacak ve özel şirketlerle rekabet edebilmesi için, onların da bu kâr düzeni içerisinde kârı bir amaç olarak görüp çalışmak ve o yönde faaliyet göstermek durumuna gidecek, bundan da zarar görecektir olan bu tür kuruluşlardan bugüne kadar yararlanan kesimler, yani, dar gelirli, işçi, köylü, üretici, memur, işçi gibi kişiler olacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu da yeni bir politikadır ülkemizde, Kooperatifçiliği eritmek, güncelden çıkarmak ve serbest piyasa kuralları içerisinde kuvvetli olan şirketlerin ayakta kalması ve o yönde onların ekonomik faaliyetini sürdürmesi yatmaktadır. Bunun doğal sonucu olarak, bu söylediğim doğal sonucu olarak da, tabiiyle maddeler aşağıda şekillenmektedir ve 2'nci maddede örneğin, temettü ödemelerindeki vergi kesintisi %20'den %15'e indirilmektedir.

Şimdi Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu ülkede temettüyü kimlerin dağıttığı pekâlâ bilinmektedir. Bankalar haricinde çok az, belki de hiçbir şirket temettü dağıtmamaktadır. Bu demek ki, belirli ellerde toplanmış, belirli kişiler elinde kümelenmiş hisseleri bulunan banka sermayesine, banka sermayedarlarına yeni bir olanak verilmekte ve kendilerine vergi kesintilerini %20'den %15'e indirmek suretiyle %5'lik ek bir avantaj getirilmektedir. Burda ne amaç taşınmaktadır? Bunu anlamaya olanak yoktur. Çünkü, biz bir bütçe geçirdik bir süre önce ve bu bütçenin yarısından fazlasının Türkiye Cumhuriyetinden gelecek yardımlara ve borçlanmalara bağlı olduğunu ve yerel gelirlerimiz açısından ise zayıf bir durumda olduğumuzu açıklıkla gördük. Defaatle de Başbakan'dan, ilgili bakanına, ilgili bakanından diğer yetkililere kadar herkesin bu konular açıldığında söylediği bir cümle var, Kendi ayaklarımız üzerinde duran bir ekonomik yapı oluşturacağız. Kendi ayakları üzerinde duran bir ekonomik yapı oluşturmayı hedef seçen bir iktidar, nasıl olur da esas kazanç yerlerindeki vergi oranlarını düşürmeye yönelir?

Bunu anlayamıyoruz. Çünkü, özellikle bu para düzenlemesi içerisinde bu ülkede en büyük parayı kazanan, en büyük sermayeyi kazanan kesim bankalar olmaktadır. Belli. Bu kadar insanın bir yere götürüp mevduat olarak yatırdığı parayı, bunların ya döviz işletmesi suretiyle, ya faiz işletmesi suretiyle, kredilendirmek suretiyle, önemli oranda kâr sağladıkları herkesçe bilinmektedir ve görülmektedir. Bu kâr yerleri ise Hükümet kendine gelir sağlama yeri olarak görüp onlardan gelir toplama yönüne gideceğine, bunların toplayacağı gelirleri de azaltmak için yasa düzenlemesi yaparak önümüze gelmektedir. Çelişkiye bakınız. Bir yandan fiyat istikrarını sağlayan kooperatiflere darbe vuruyor, onları vergi kapsamına almak suretiyle zaten çok cüzi olan kârlarını vergilendirmeye yöneliyor. Ne, vergi gelirlerini artırayım diyerek, oysa kooperatiflerin eti ne, budu ne ki sen bu yıpranmış düzenleme içerisinde kooperatiften ne yüteceksin? Bunu vergilendiriyor. Ondan sonra da dönüyor, esas kazanç yerleri olan bankacılık kesimini, bankalardaki temettü oranlarını düşürmeye yöneliyor.

Hele Sayın Başkan, sayın arkadaşlar; banka hisselerinin bu ülkede geçirilen yasalara rağmen, belirli aile fertleri elinde toplandığı bir gerçek. Bunu önleyecek bir önlem düşünülmemektedir, getirilmemektedir. Belli aile şirketleri, ülkemizde zaten az olan bankacılık sektörüne hakim olmuş durumdadırlar. Belli ellerde toplanmıştır bu hisseler. Herkes görüyor. Bu falancuların bankası, bu falanların bankası, isim söylenerek bankalar anılmaktadır. Yani, bankaların isminden çok, o bankalardaki hisse sahibi olanların isimleri daha çok söyleniyor. Bankalar hakkında, Belli ellerde toplanmış. Bunların önü alınmadan, veya bunları önlemeden diğer taraftan bankalara vatandaşın götürüp yatırdığı mevduatların, yine bu aile şirketleri tarafından, Hükümet tarafından değil, bu aile şirketlerinin verdiği yön' doğrultusunda gittikleri gerçeği de ortada. Daha Hükümet kredi akışını bile yönlendirememiş, ona hakim durumda değildir. Yasal faiz üzerinde faiz uygulamaları bugün bu bankalar tarafından yürürlüktedir ve uygulanmaktadır. Resmen soygun yapmaktadır. Bu bankalar, bu vatandaşı, bu ülkede resmen yasalara

rağmen soymaktadırlar, %48'lik kredi faizinin üzerinde %70'lik oranla
varan faiz uygulaması yapmaktadırlar. Maliye Bakanı çıktı ve bu
kürsüye ve iddia etti, bu yasa maddesinin üzerinde biz faiz
uygulattırmayacağız dedi, ama bugün bu ülkede %48'in üzerinde
faiz uygulayan tek kooperatiflerdir, bir de sanırım İş Bankası
dır. Bunun dışındaki tüm kooperatifler bu faiz üzerinde kredi
faizi uygulamaktadırlar ama, Maliyeden de dış çıkmamaktadır.
Bu konuda da herhangi bir önlem getirilmiyor. Banka işlemleri
hiçbir denetim altına alınmış değildir. Yasa geçirilmiştir ama
uygulama yoktur. Merkez Bankası geçirilmiştir, Merkez Bankasının
bankaları kontrol yetkisi verilmiştir ama kontrol etmemektedir.
Bütün bu gerçekler içerisinde Sayın Maliye Bakanı yasa düzenlemesi
yapıyor ve bunların temettülerini, elde edecekleri karları
azaltmak için madde getiriyor önümüze ve geçiriyor.

Sayın Başkan, sayın arkadaşlar; siz Hükümet olarak
gerçek kazanç sahiplerinden vergi toplama niyetiniz yoktur.
Açık olarak ortaya çıkıyor ve bu getirilen Yasa ile de %48
olan, yani %35 kurumlar vergisi ve %20 gelir vergisi
%25.35 25'e düşürülüyor ve %11.7 olmak suretiyle
%15'lik gelir vergisi uygulaması ile, ödenecek vergi %36'ya
indiriliyor. Yani %48'den, %36'ya bir gelir ve kurumlar vergisi
indirmesi getiriliyor. Açıkça oran, %12 oranında düşürülüyor.
Eskiden %48 alacaktı Hükümet bu kesimlerden, şimdi %36 almayı
kabulleniyor.

Bu Sayın Başkan, sayın arkadaşlar; belli ki Hükümetin
politikasıdır ve kimlerden vergi toplayacağını bir göstergesidir.
Adamlar açıkça bize bu yasalarla da gösteriyorlar. diyor ki
biz gerçek kazanç sahipleri olanların ve gerçek vergilendirilen
gereken kaynakların üzerine gitmeyeceğiz. Onların gelir ve
kurumlar vergisi ödeme yükümlülüklerini düşürerek, ödeme gücünü
olmasına rağmen, ödememeleri yöntemini getiriyor, ama sürdürüyor.
ondan sonra çok daha cüzi vergi verme durumunda olan kesimler
yöneliniyor. Biraz sonra yine yeni bir vergi kanununu görüşüyor.
Araçlara yeni zamlar getiriliyor. İşte bu tür küçük ve hantal
sirtında önemli yük bırakan vergilerle uğraşılıyor ama, gerçek
ödemeye gücü olanlar ise gözardı edilmeye çalışılıyor. Bu yasa

gündeme geldiğinde, her gündeme geldiğinde biz vergi muafiyetler konusunun da günün koşullarından uzak bir yapı içerisinde düşürüldüğünü söylemekteyiz. O konuda Hükümetten bir ses geliyor mu? Çocuk muafiyetlerinin, evlenme muafiyetlerinin ve hatta dilim muafiyetlerinin günün koşullarından önemli oranda uzak kaldığı devamlı vurgulanmaktadır. Örneğin 100,00 lira artık günümüzde gülünç bir rakama düşmüştür ama, ilk 100,000 liranın dahi vergiye tabi kılındığı ve 100,00 liralık dilimlerle gidildiği bilinmektedir. Bu Yasa konusunda da herhangi bir ses gelmemektedir. Diğer yandan Hükümet eşel mobil uygulamasını bir propaganda aracı olarak devamlı kullanmaktadır ama, buna rağmen reel gelirlerin her yıl bu ödemeye rağmen geriye doğru gittiği de bir açık, açık bir gerçektir. Dolayısıyla bu da nerden kaynaklanıyor? Eşel mobil diye ortaya atılan uygulamanın vergi kesintisi yapılması ve eşel mobil hayat pahalılığı ödeneğinden vergi kesilmesi, reel olarak maaşları takviye etmemektedir. Dolayısıyla gerilemektedir. Bu da bilinmesine rağmen, bu yönde de olumlu bir yasa düzenlemesinin bugüne kadar gündeme geldiği görülmektedir. Bu konularda geriye gidışı ve gerçekten vergi yükü altında bırakılan kesimleri rahatlatıcı yasalar gündeme gelmiyor ama, büyük oranda kazanım sağladıkları özellikle bu uygulama içerisindeki enflasyon düzenlemesinde ve süratli bir değer kaybı içinde olan paranın, kullanımından önemli bir para kazanan bankaların, büyük şirketlerin temettü ve vergi ödeme mükellefiyetleri üzerine gidilerek alel acele bunlar düzeltilmesi suretiyle, vergi yasaları gündeme getirilmektedir. Bu yanlıştır. Bu yanlıştır ve Hükümetin gerçekten bu ülkede gelir vergisini artırma niyeti olmadığını göstermektedir. Bu kesinlikle bu yasaların tartışılmasında daha açık ve net olarak ortaya çıkmaktadır. Hükümet bu ülkede vergi ödememeyi bir alışkanlık halinde politika olarak saptamıştır ve vergi ödememeyi bir avantaj olarak görüp, bundan yarar sağlayanlara destek sağlamak suretiyle karşılıklı bir dayanışıklı döğüş içerisinde bulunmaktadırlar. Gerçek kazanç sahipleri bu ülkede vergi ödememe yönünde alıştırmışlardır ve bu şekilde bir alışkanlık Hükümet yasalarına da yansımaktadır ki, her gelen vergi yasasında yine bu çok kazanıp da bugüne kadar az vergi ödeyen kesimlerin, daha da az vergi ödemesi maddesi

gündeme gelmekte ve önümüze getirilmektedir. Bu da vergi gelirlerini nerden toplayacak Hükümet, esas kazanç sahiplerini dışlayınca tabiatıyla dönecektir ve bugüne kadar ödemekte olan kesimlere yönelecektir. İster doğru ve dürüst olarak defter tutup kazanç sağlayıp da defter tutan kesimler ödeyecektir ve en büyüğünü de maaş ve ücretli olanlar ve istihdal, gümrük vergisi olarak dolaylı vergileri artırmak suretiyle halk kesimleri olacaktır. Hükümetin politikası budur ve her sıkıştığında yaptığı gibi nasıl gümrük vergilerini, ithalat vergisini, stopaj vergisi gibi birçok vergiyi gündeme getirerek halkın sırtına yükleyorsa, göreceğimiz önümüzdeki günlerde yine hep birlikte yaşayarak, her sıkıştığında giderlerinde, bu giderini karşılamak için yine düşürttüğü bu vergi oranları, bu büyük kazananlara daha az vergi ödeme yönünde yapmış olduğu kısıtlamalar sonrasında ortaya çıkan gelir kaybını telafi etmek için de yine dönecektir ve vasıtalı vergilere ek mükellefiyetler koymak suretiyle halkın sırtına yeni yükler bindirecektir. Bu Hükümetin politikasıdır ve bunun doğru bir yol olmadığını hep birlikte görmekteyiz ama, Hükümet yine ısrarla bu yolda yürümeye çalışmaktadır. Bizim Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak görevimiz, bunları çeşitli defalar olduğu gibi yine gündeme getirmek ve Hükümeti uyarmaktır ve bu tür yasaların kesinlikle yanında olmadığımızı ve bu yasaya da, bundan sonraki Motorlu Araçlar Yasasına da olumlu yaklaşmayacağımızı ve ret oyu vereceğimizi belirtir saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Erdal Süreç. Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM - Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; herşeyden önce sayın muhterem arkadaşlarımızın bahsettiği gibi bu yapılan değişiklik halktan saklamak isteniyor veya halka duyurulmadan geçirilmek isteniyor savına katılmak mümkün değildir. Bilindiği gibi yasalar herşeyden önce Resmî Gazete'de yayınlanmak suretiyle ve halkın bilgisine sunulmak suretiyle duyurulur ve birçok kurum, kuruluşta da görüşler, bu görüşmeler olmazdan önce, görüşler ortaya çıkmak suretiyle yasalar bu Mecliste yasalır. Burada bilindiği üzere İşbirliği Protokölünde Kurumlar Vergisinin oranlarındaki bir düşüşü ortaya koyduk. Onun arkasından gelir vergisindeki yüzde olarak ifade edilen rakamda bir değişiklik getiriyoruz ki eskiden %20 olan Gelir Vergisi Yasasındaki oranı %15'e düşürüyoruz. Burada getirilmek istenen 3'üncü maddede ise yabancı ulaştırma kurumları bu şeye uygun olarak, brüt gelirlerinin %10 üzerinden vergilendirilmemi sözkonusudur. 2'inci maddesi ise (4)'üncü (5)'inci fıkralarında ise kumaranelerle ilgili değişikliklerdir ki, burada getirilmek istenen değişikliklerle %50 oranındaki oran bırakılıyor ve ayrıca burada esas getirilmek istenen husus, yabancı kurumlarla yerli kurumlar arasındaki farklılığı tamamen ortadan kaldırmak için yapılan bir değişikliklerdir. Burada bizim halktan gizlediğimiz veya sakladığımız hiçbir husus yoktur. Değişiklikler tamamen ortadadır ve bu şahsi gelir vergisi değişikliği ile kurumların %48 olan toplam %48'e ulaşan vergi oranı %36.25'e çıkıyor.

Bir de muhterem arkadaşlarımızın reel gelirlerde gerileme var dediler. Herşeyden önce reel gelirlerdeki gerilemeyi bir ülkenin genel olarak gayri safi milli hasılası içinde görmek lazım. Eğer muhterem arkadaşlar; rakamlar bende vardır, başka zaman da tekdin ederim. Gayri safi milli hasıla içerisinde devlette çalışanların almış olduğu pay, yıllar itibarıyla eşel mobil sistemi uygulandıktan sonra belli bir trent göstermek suretiyle artmıştır. Yeni 1981-1982 yıllarında gayri safi milli hasıladan alınan pay oranı ile eşel-mobil sistemi uygulandıktan sonra alınan pay oranında bir yükselme olmuştur ve bir trent olarak yükselmektedir. Dolayısıyla gerçekten belki döviz bazi üzerinden hesaplam yapılsa, döviz üzerindeki hesaplamalardan, döviz kurlarındaki değişikliklerden hesaplanmak suretiyle bir artış, ücret kıyaslaması yapılsa,

belki o safhada yapılan para birimi üzerinden olan değişiklikle bir ifade olur, ama esas bizim, üzerinde ısrarla durduğumuz konu gayri safi milli hesaplardaki çalışmanın aldığı pay konusudur. Dolayısıyla o rakamları ben başka zaman arkadaşlara taktim ederim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan Mehmet Bayram.

Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi madde madde görüşülmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Reddedenler?...Çekinir?... Yok. 17 ret, 26 kabul. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. 1'inci maddeyi okur musunuz lütfen?

KATİP -

GELİR VERGİSİ (DEĞİŞİKLİK) YASA T SERİSİ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi
aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa isim 1. Bu Yasa, Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasası olarak 24/1982 ismiyle ve 11/1985 tarihinde "Esas Yasa" olarak anılan değiştirilmiş şekliyle Gelir Vergisi Yasası ile birlikte okunur.

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?...Çekinir?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın 2. Esas Yasa, 6'ncı maddesinin (13)'üncü fıkrasını 6'ncı maddesinin kaldırılmak suretiyle değiştirilir.
değiştirilmesi

BAŞKAN - 2'nci madde üzerinde söz almak isteyen?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Reddeden?...Çekinir?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın 3. (1) Esas Yasa, 31'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (g) bendi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (g) bendi konmak suretiyle değiştirilmesidir:

41/1976 "(g) Ulaştırma ve taşımacılık işleri nedeniyle
24/1977 yabancılarla, kurumlar dahil, sağladıkları
62/1977 ve 4'üncü maddenin (3)'üncü fıkrası kuralları
11/1980 lara ile Kurumlar Vergisi Yasası kuralları
35/1983 göre, saptanan kazançları üzerinden, Kurumlar
36/1987 Vergisi Yasasının 23'üncü maddesi ile bu Yasanın 52'nci maddesi kurallarına bakılmaksızın yüzde otuz altı:"

(2) Esas Yasa, 31'inci maddesinin (5)'inci fıkrasının (g) bendi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (5)'inci fıkraya konmak suretiyle değiştirilmesidir:

41/1976
24/1977
62/1977
11/1980
35/1983
36/1987

"(5) 4'üncü maddenin (4)'üncü fıkrasındaki faaliyetlerden dolayı elde edilen ve ortalama kâr esasının uygulanması suretiyle saptanan safi kazanç üzerinden Kurumlar Vergisi Yasasının 23'üncü maddesi ile bu Yasanın 52'nci maddesi kurallarına bakılmaksızın, ilgili işletme, her ay sonu itibarıyla, yüzde elli oranında vergi kesintisi yaparak Vergi Dairesine öder. Bu kapsamda ödenen vergi, işletmenin bu kazanç türü üzerinden ödenmesi gereken kesim vergisini teşkil eder ve bu Yasada aksi kural bulunmadıkça bakılmaksızın, bu kazançlar diğer gelirlerle birleştirilmez. Bu şekilde ödenen vergilerin iadesi veya mahsubu yapılmaz."

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerinde söz olmak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Reddeden?...Çekimsiz?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

../3483

KATIP -

Esas Yasanın 4. (1) Esas Yasa, 32'nci maddesinin (1)'nci fıkrasının 32'nci maddesinin 32'nci maddesinin değiştirilmesideğiştirilmiştir. (c) bendi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (c) bendi konmak suretiyle değiştirilir.

"(c) Kurumlar ile kazanç dağıtan Kooperatif Şirketlerinde kâr paylarının yüzde onbeği."

(2) Esas Yasa, 32'nci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir.

41/1976
24/1977
62/1977
11/1980
35/1983
36/1987

"(2) Kurumlar Vergisi Yasa'sının 2'nci maddesinin (1)'inci ve (4)'ncü fıkraları kapsamına giren kurumlar ile her türlü kuruluş ve tüsündeki yabancı kurumlar, kurumlar vergisine matrah olan kurum kazançlarından ödenmiş veya ödenmesi gereken kurumlar vergisi çıkarıldıktan ve kurumların yukarıdaki (1)'nci fıkranın (c) bendi kuralları uyarınca vergi kesintisine bağlı tutulmuş, mükden veya hesaben ödedikleri kâr payları indirildikten ve kurumlar vergisinden istisna edilmiş iştirak kazançları eklendikten sonra kalan miktar, dağıtılmayan kurum kazançlarıdır.

Dağıtılmayan kurum kazancı, bu kurumlar tarafından kurumlar vergisi Beyannamesi verileceği süre içinde, yüzde onbeş oranında vergi kesintisine bağlı tutulur ve bu Yasa'da aksine kural bulunmasına bakılmaksızın bu maddede, vergilendirme işleminin yapıldığı ayı izleyen ayın sonunda ödenir ve bu kazanç için ayrıca Stopaj Beyannamesi verilmesi gerekmektedir.

Ancak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki daimi işyeri olmayan yabancı kurumların 31'inci maddenin (1)'nci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), ve (g) bendleri uyarınca vergilendirilen kazançlarına yukarıda belirtilen vergi kesintisi uygulanmaz.

BAŞKAN - 4'üncü maddede üzerinde söz almak isteyen var mıdır?

AHMET AKAR (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan,

KATİP - Sayın Komite Başkanı,

BAŞKAN - Buyurun Sayın Komite Başkanı Ahmet Akar.

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANI AHMET AKAR - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Tasarının 4'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasında öngörülen vergi kesintisi hissedarlara dağıtılacak kazanç üzerinden hesaplanmaktadır. Kooperatif Şirketler Yasası altındaki Tüzüğün 26'nci maddesinin (2)'nci fıkrası kooperatiflerin dağıtacakları temettünün sermayelerinin %5'ini aşmayacağını öngörmektedir. Bu nedenle tasarıda bu kurumlar için öngörülen yükümlülüğün Kooperatif Şirketler Yasasında temettü dağıtım için öngörülen miktarla sınırlanması gerekmektedir. Bu açıdan Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısının 4'üncü maddesi ile değiştirilmesi öngörülen, esas Yasanın 32'nci maddesinin (2)'nci fıkrasının koşul bendinin aşağıdaki şekilde olmasını öneriyorum,

(2) Ancak aşağıdaki hâllerde öngörülen hâllerde yukarıda belirtilen vergi kesintisi uygulanmaz. Fesil 114, 28,50 51,83,

(a) Kooperatif Şirketler Yasasına göre kurulmuş ve tesvil edilmiş kooperatif şirketlerinin ödenmiş olan sermayelerinin %5'ine tekabül eden miktar dışında kalan kazançlarına,

(b) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde daimi işyeri olmayan yabancı kurumların 31'inci maddenin (1)'inci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bendleri uyarınca vergilendirilen kazançlarına.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Komiteye gitsin.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Komitede görüşelim.

AHMET AKAR (Devamla) - Arkadaşlar öneriyorsa komiteye gitsin.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Esasa ilişkindir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Başkan Ahmet Akar,

Sayın milletvekilleri; Sayın Komite Başkanı Ahmet Akar'ın önerisini dinlediniz.

KATİP - Komite Başkanı olarak önermedi efendim. Komite adına önermiş değil.

BAŞKAN - Komite adına değil efendim.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Değil efendim.

KATİP - Değil dedik. Komite Başkanı dediği için değil dedik biz de Komite adına.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Komitede görüşülmesini öneriyoruz.

BAŞKAN - Komitede görüşülmesini önermiştir. Evet, yanlıştır söylediğim şekil, düzeltiyorum. Komitede görüşülmesini öneriyor. Bunun görüşülüp görüşülmemesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir. Söz almak isteyen?... Yoktur.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Gitsin komiteye.

BAŞKAN - Evet önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Komiteye gidecek.

BAŞKAN - Komiteye gitmesi için.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Oylandı efendim.

BAŞKAN - Peki komiteye gitmesi kabul edilmiştir, oybirliği ile. Teşekkür ederim, komiteye gitmesi...

SESLER - Ara, ara.

AHMET AKAR (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan,

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Komiteye gitmesini oyladınız, biz de destekledik.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başkan.

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANI AHMET AKAR (Yerinden) - Sayın Başkan,

BAŞKAN - Komiteye gitmesi... Buyurun Sayın Başkan.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) - Görüşülüp görüşülmemesini oyladınız.

BAŞKAN - Evet efendim.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Komiteye gitsin ve 1988 yılında görüşelim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Ahmet Akar.

AHMET AKAR (Devamla) - Esasla ilgili görünmekle beraber çok temel bir değişiklik değildir efendim. Bu bakımdan yarım saatlik bir aranın Komite için yeterli olacağı görüşündeyim.

BAŞKAN - Peki efendim; Komitenin toplanması için yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.42

- 3487 -

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 16.17

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin I'inci Dönem, 3'üncü Yasama Yılı'nın 24'üncü Birleşiminin 2'nci oturumunu açıyorum. Lütfen ad okuyarak yoklama yapar mısınız?...

(Ad okunarak yoklama yapıldı)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Sayın Komite Başkanının öneri hakkındaki raporu okumalarını rica edeceğim.

EKONOMİ, MALİYE, BUTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANI
AHMET AKAR - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

EKONOMİ, MALİYE, BUTÇE VE PLAN KOMİTESİNİN
GELİR VERGİSİ (DEĞİŞİKLİK) YASA TASARISINA
İLİŞKİN EK RAPORU'nu sunuyorum.

Komitemiz Genel Kurul'da verilen aradan yararlanarak 4'üncü maddeye ilişkin değişiklik önergesini önerinin sunuş gerekçesi ışığında görüşmüş ve Esas Yasanın 32'nci maddesinin (2)'nci fıkrasının koşul bendini aşağıdaki şekilde yeniden düzenleyerek oyçokluğuyla kabul etmiştir.

3488/...

4(2) "Ancak, aşağıdaki bendlerde öngörülen hallerde yukarıda belirtilen vergi kesintisi uygulanmaz.

(A) Kooperatif Şirketler Yasasına göre kurulmuş ve tescil edilmiş kooperatif şirketlerinin, ödenmiş olan sermayelerinin Yüzde Beşine (%5) tekabül eden miktarın dışında kalan kazançlarına;

(B) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde daimi işyeri olmayan yabancı kurumların 31'inci maddenin (1)'inci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bendleri uyarınca vergilendirilen kazançlarına."

Komite üyelerinden Sayın Ergün Vehbi, Sayın Salih Usar, Sayın Erdal Süreç ve Sayın Hüseyin Angolemlî düzenlemeye ret oyu vermişlerdir.

Komitemiz yapılan düzenlemenin kabulünü oyçokluğuyla Genel Kurulda salık verir.

BASKAN - Teşekkür ederim Sayın Ahmet Akar.

Sayın milletvekilleri; Komiteden gelen değişmiş şekliyle 4'üncü madde üzerinde söz almak isteyen?... Buyurun Sayın Ergün Vehbi.

ERGUN VEHBİ (Lefkoşa)- Sayın Başkan, değerli üyeler; bu Komiteden yeni gelen biçimle kooperatiflere getirilmek istenen yük birazcık azaltılmaktadır ama, ortadan kaldırılmamaktadır. Yine de ödenmiş sermayelerinin, dağıtılacak, kârlarında dağıtılacak pay olan %5'inin de %15 vergiye tabi tutulmuş olması bile, bize göre büyük bir olumsuzluktur. Bize verilen izahattan anladığımız göre, ülkemizde işte üç-beş tane kooperatifin peşine düşülmektedir. Bunu iyi etüt etmek, bunun üzerinde iyi düşünmek gerekir.

Hangileridir bu kooperatifler? Örneğin birisi Kooperatif Merkez Bankasıdır. Kooperatif Merkez Bankası defindim ticari işler yapıyor, kredi veriyor. Neden o da vergiye tabi tutulmasın? Tabii ki bu düşünce muhtelif zamanlarda ve muhtelif biçimlerde özel bankacılar tarafından yansıtılmış bir düşüncedir. Özel bankalar, her türlü imtiyaza sahip olan tefeci türü özel şahıslara, özel aile imtiyazlı bankalar, buna sürekli itiraz ederler. O da bizim gibi aynı işi yaptığına göre niye ayrıcalık olsun ve vergilendirilmesin?

Yine birtakım tüccarlar da, örneğin bir PEYAK'ın yaptığı işe kızarlar ve biz vergi öderiz, sanki çok öderler, biz vergi öderiz niye PEYAK da ticaret yaptığına göre, ticari bir işle meşgul olduğuna göre vergi ödemesin derler. Limasol Kooperatif Bankasına mesela, yine özel bankalarımızın sürekli karşı çıktığı, bankacılık işi yaptığı için sürekli karşı çıktığı ve haksız, ortada haksız bir rekabet olduğunu iddia ettiği bir gerçek.

Şimdi işin bu noktasında tabii Hükümet liberal ekonomi politikaya gönül verdiğini sık sık vurgulayan Hükümetimiz, bu şikâyetleri haklı buluyor ve bu kendilerine göre haksız rekabet diye nitelendirdikleri durumu ortadan kaldırmak için bazı kooperatiflerin peşine düşüyorlar. Gerçekten ortada bir haksız rekabet var mıdır? Gerçekten ortada özel bankalar veya bazı tüccarlar aleyhine bir durum mu vardır ki bazı kooperatiflerin elinden bu imtiyazı alalım? Bize göre kesinlikle hayır, yoktur. Bahse konu ticari işler yapan veya özel bankaların imtiyaz sahalarına tecavüz ettiği söylenen kooperatifler, kendi amaçlarına uygun davranmaktadırlar. Öraya bakacaksınız. Yani bu kooperatiflere verilmiş olan imtiyazın manası nedir, anlamı nedir? İster üyelerine mal satar, az kârla mal satar, kâr yapar, verdiği krediyi, üyelerine verdiği krediyi artırır veya gelecekte direkt ithalât yaparak daha ucuza mal temin etmek için çaba sarfeder. Burdaki amaç açıktır, çok nettir. Kooperatiflerin anlamı zaten belli. Geniş ortaklı ve ortaklarının çıkarlarına hizmet edecek görev yapan kuruluşlar, şirket türleri. Kooperatiflerin amacı budur. Kooperatif sadece köylerdeki küçük

şirket kooperatifleri olacak diye bir kural yoktur. Onlardan vergi almıyoruz diyor Hükümet. Bizim karşı olduğumuz aslında budur. Kooperatif dediğiniz zaman, bir yerde özel sektörün tekelleşmesini önlemeye yönelik, onların imtiyazlarını belli oranda kıracak, geniş ortaklı ve daha düşük kârlarla ortaklarına çıkar sağlayacak kuruluşlardır. Kooperatifin tarifi bu olduğuna göre, bazı sakatlıkları ortadan kaldırmak yerine, böyle bir tavra girmek, kooperatifçiliği öldürmekle eşdeğerdir. Nedir sakıncalı görülen tavırlar? Orneğin, deniyor ki bu kooperatifler amaçlarını aşmışlar ve kendi üyeleri dışında da kitlelere çıkar sağlıyorlar. Yani bu kooperatifler sadece kendi üyelerine çıkar sağlayacak bir yapıda olsalar, bunu ısrarla muhafaza etseler acaba Hükümet bu vergilendirmeyi getirmeyecek miydi? Bize göre asıl esas neden bu olmadığı için, kendi üyelerine hizmet eden kooperatiflere bile Hükümet, bu vergilendirmeyi getiriyor. Öyle olsaydı, yasal zorunluluklar getirilir, diğer yasalarda, kooperatif yasalarında veya diğer uygulamalarda değişiklikler getirilir, denetleme artırılır, kontroller artırılır ve kooperatiflerin amaçları dışına çıkması da bu şekilde önlenir, vergilendirmeye de hiç gerek kalmazdı. Oysa bu yapılacak yerde, bazı kooperatifler amaçları dışına çıkıyor, üyeleri dışında kitlelere de hizmet ve avantaj sağlıyor gerekçesi ile tüm kooperatifler bize göre cezalandırılmak istenmektedir. Bizim bunu tasvip etmemize ve bu düşünceye prim vermemize, bu öneriye de oy vermemize olanak yoktur. Biz, kooperatifler açısından vergilendirmenin tamamen ortadan kaldırılması, vergilendirme yerine, tam tersine kooperatifçiliğin Devlet eli ile, Devlet katında çok daha büyük boyutlarda desteklenmesini savunuyoruz. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ergün Vehbi. Buyurun Sayın Erdal Süreç . . .

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu değişiklikle, Yasanın geneli üzerindeki tartışmalardaki kamuflaj şeklinde bir değişikliktir. Nasıl Yasanın tümü ortaya konurken, konu kumarhanelere bağlanarak, kumarhanelerin vergilendirilmesi şeklinde takdime yönelinmişse, şimdi de kooperatiflere getirilen bu vergi oranının bir sınırlama getirilmek suretiyle, sanki de daha da hafifletiliyor yükü şeklinde, bir yorum getirilmeye çalışılmaktadır. Bu kesinlikle yanlıştır. Yasanın amacına kesinlikle yanlıştır. Çünkü burda şu hususu ortaya koymamız lazımdır. Bakıyoruz, Hükümetin amacı, gelir vergisini artırmak değil midir? Vergi koyarak kazananları vergilendirmek değil midir? Ulaştırma ve taşımacılık işlerinde çalışan yabancı kurumların, kurum vergisini düşürüyor bu Yasa ile. Temettü dağıtan kuruluşların vergi ödeme mükellefiyetini düşürüyor, %12 oranında azaltıyor, ama kooperatifleri bir vergi yüküyle, ilâve bir vergiyle cezalandırmaya yöneliyor. Yani kesinlikle kooperatiflerin bugüne kadar vergi dışı kalan kazançları, vergi kapsamına alınmak suretiyle vergilerde

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Onlar ne kadar verir Erdal Bey?

ERDAL SUREÇ (Devamla)- %48 veriyorlardı, şimdi %36'ya düşürülüyor.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Bunlar %15,

ERDAL SUREÇ (Devamla)- %36,

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Bunlar, kooperatifler ne kadar verirdi?

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Hayır, bunlar %25'i ödeyecekler, kalan miktar üzerinden de ödenmiş hisse sermayelerinin %5'i oranında vergi ödeyecekler. Yani yine ödeyecekler. Yani %25'i zaten ödeyecek, kurumlar vergisine tabi kıldı çünkü kendisini, %25, kalan miktar üzerinden ne kalırsa

artık bilmiyorum, matrağına bağlı o, vergi matrağında da ödenmiş hisse sermayesinin %5'i oranında diyor. Yani herhalükârda yine en basit %30-32 civarında bir vergiye tabi olacaktır en kötü ihtimalle. Dolayısıyla kooperatifçilik anlayışı...

İSMAİL BOZKURT (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sömürge yönetimine ...

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Ki sömürge, devamlı söylüyoruz ve söylememiz gerekir. Çünkü bu Kıbrıs'ın özelliği olan, Kıbrıs'ta özelliği olan bir kuruluştur ve gerçekten toplumun ekonomik yaşamında önemli katkıları ve faydası olmuştur. Bu getirilen düzenlemelerle kesinlikle kooperatifçilik cezalandırılmak suretiyle, bundan sonra kooperatifçilik yönünde bir faaliyet kesinlikle olamaz. Adem özel şirket kurma avantajları ortada dururken, gelip de kooperatif kurma ve bu tür uğraşlar içerisinde, didinme içerisine giremez ve kooperatifçilik de bu memlekette bundan sonra kuruluş aşamasından çıkarılmış olacaktır. Mevcut kooperatifler de özel şirketlerle yarış haline sokuluyor. Hangisi daha fazla yarışta, daha iyi çalışır ve kâr etme hırsı içerisinde bulunursa onun piyasada tutunma olanağı olacaktır. Aksi takdirde yok olup gideceklerdir. Bu da sayın arkadaşım Ergün Vehbi'nin de söylediği gibi bir inatlaşma yüzünden ve kooperatifçilik anlayışı dışına taşan bazı kooperatifleri yola getirmek amacıyla, gerekçe olarak gösterilerek yola çıkılmıştır. Oysa bir Hükümet eğer kooperatifçilik anlayışı dışında faaliyet gösteren bir kooperatif varsa, o kooperatifleri tutup kooperatifçilik anlayışında faaliyet yaptırmasını sağlaması gerekirken,

oturuyor ve bütün kooperatifleri cezalandırma yöntemiyle hepsini özel şirketler şeklinde muameleye sokuyor. Bu kesinlikle yanlıştır ve bu getirilen değişiklik önerisi de önemli bir yarar sağlamayacaktır, kooperatiflere vurulan darbeye bir sınırdır, ama bir darbedir neticede. Bizim bu öneriyi desteklememize olanak yoktur.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Erdal Süreç.
Başka söz almak isteyen?... Yoktur.

Sayın milletvekilleri; 4'üncü maddeyi değiştirilmiş şekliyle beraber oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir. 5'inci maddeyi okur musunuz?

KATİP -

Yürürlüğe
Girer

5. Bu Yasa, 1 Ocak 1987 tarihinden başlayarak vergilendirme döneminden başlayarak yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 5'inci madde üzerinde söz isteyen?...
Buyurun.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Biraz evvelki konuyla ilgili istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Mustafa Hacıahmetoğlu.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) - Biraz evvel geçen maddeyle ilgilidir muhterem arkadaşlar. Tabii burda bir politika var, ben arkadaşlarımı gerçi bütün milletvekilleri ve partilerde bir politika olduğuna göre, bir politika, ama işin hakikatını bir tarafa iteriz. Şimdi beş bin nüfusun üzerinde olan yerleşim yerlerinde, ticaretle de uğraşan kooperatifler var. Bu kooperatiflerin temettüleri göre dağıtacağı pay üzerinden %5. Bu Ahmet, Mehmet alacağına bu parayı vergi de versin o da kardeşim. Bunun kooperatif kuruluş amaçlarına, kooperatifçiliğe ters düşeceği nedir? Kooperatif Merkez Bankasında da, şeyde de, herhangi bir köy şirketinde de, burda dağıtılan kârın %5'i, 10,000,000 kâr ederse, 500,000 lira da vergi verecektir bunun anlamı. Benim kafam, anladıysa bu, bu şekildedir.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden) - Hiç de öyle değildir.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - %15'tir.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Bunu, beni kooperatifçiliğin aleyhine göstermesin kimse. Biz kooperatifçiliği demir kilitleri, demir pekileri kırarak açtık bu memlekette.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mustafa Hacıahmetoğlu, Buyurun Sayın Ergün Vehbi.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Geçti borun pazarı Sayın Hacıahmetoğlu.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yasanın getirdiği, Sayın Hacıahmetoğlu'nun söylediği oranlar değildir. Sadece tabii ben onun söylediklerine karşı değilim, o kendi görüşleri. Ancak, oran itibarıyla bir yanlışlık olduğundan, onu düzeltmek istedim. Hükümetin getirdiği, ödenmiş sermayenin %5'ini %15'ini alacaklar.

MUSTAFA HACI AHMETOĞLU (Girne)(Yerinden) - %5 değil mi Ergün Bey?

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa)(Yerinden) - Hayır efendim öyle birşey yok.

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - %25'in 15'ini.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yani temettü olarak dağıtılacak kısmın %15'ini, %5'ini değil. Dolayısıyla bir zabitlere geçmiş yanlış anlamayı düzeltmek istedim. Ancak tabii daha önceki göre bu son öneride biraz azaltılmıştır. Fakat ortadan kaldırılmamıştır. Onu zaten biz vurguladık.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ergün Vehbi.

Sayın milletvekilleri; 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; Tasarının madde madde görüşülmesi tamamlanmıştır. Tasarının 3'üncü görüşmesi hakkında ivedilik olduğundan 3'üncü görüşme kısa isimle okunmak suretiyle yapılacaktır. İçtüzüğün 155'inci maddesi uyarınca Yasa Tasarısının bütününe oylanması, açık oylama ile yapılacaktır. Lütfen kısa ismi okur musunuz?

KATİP -

Kısa İsim 24/1982 11/1985 1. Bu Yasa, Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasası olarak isimlendirilir ve aşağıda "Esas Yasa" olarak anılan değiştirilmiş şekliyle Gelir Vergisi Yasası ile birlikte okunur.

BAŞKAN - Şimdi tümünü oylarınıza sunuyorum. Lütfen açık oylama yapınız.

(Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısına ilişkin oylama sonucu.)

KATİP -

<u>Kabul edenler</u>	<u>Kabul etmeyenler</u>	<u>Oylamaya katılmayanlar</u>
Mustafa Adaoğlu	Ergin Abdullah	Hakkı Atun
Ahmet Akar	Mehmet Altınay	Özker Özgür
Kenan Akın	Hüseyin Angolemlı	Ziya Rızkı
Kenan Atakol	İsmail Bozkurt	Hasan Sarıca
Taşkent Atasayan	Mehmet Civa	Ferdi Sabit Soyer
Mehmet Bayram	Fadıl Çağda	Naci T.Usar
Aytaç Beşerler	Alpay Durduran	Atay Cafer Urel
Nazif Borman	Kemal Emirzade	Çetin Veziroğlu
Günay Caymaz	Rasih Keskiner	
Salih Coşar	İbrahim Koreli	
Hüseyin Curcioğlu	Feridun Önsav	
Omer Demir	Aktan Sadık	
Onay F.Demirciler	Erdal Süreç	
Enver Emin	Salih Usar	
Mustafa Erbilin	Ergün Vehbi	
Derviş Eroğlu		
Sait Güven		
Mustafa Hacıahmetoğlu		
Erbay Kanatlı		
Mustafa Karpaslı		
Olgun Paşalar		
Eşber Serakıncı		
Vehbi Zeki Serter		
Yüksel Tüccaroğlu		
Emin Uzun		
Tokay Varış		
Altan Yavuz		

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 15 ret, 27 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Hayırlı, uğurlu olsun.

Sayın milletvekilleri; şimdi de ikinci sırada bulunan Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasa Tasarısı ile Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporunun görüşülmesine geçiyoruz. Komite Başkanının Raporunu sunmasını rica edeceğim. Buyurun Sayın Ahmet Akar.

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANI
AHMET AKAR - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİNİN
MOTORLU ARAÇLAR VE YOL TRAFİK (DEĞİŞİKLİK)
YASA TASARISINA (Y.T.No:237/2/1987 İLİŞKİN
RAPORUDUR

Komitemiz, 18 Aralık 1987 tarihinde yapmış olduğu toplantıda Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasa Tasarısını ekte sunulan sunuş gerekçesi ışığında, Maliye ve Gümrükler Bakanının vermiş olduğu bilgiler çerçevesinde görüşmüş ve çalışmalarını tamamlamıştır.

Komitemiz Tasarının "Kısa İsim" yan başlığı altındaki 1'nci maddesini aynen ve oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Komitemiz Esas Yasanın Ek (5'nci maddedeki) Kısım I ve Kısım II'nin değiştirilmesini öngören 2'nci maddesine bağlı cetvelde aşağıda belirtilen değişiklikleri yapmıştır.

- (1) Birinci Kısım İkinci Bölümünde motorlu Araç Kayıt Harçları başlığı altında yer alan (f) bendinde belirtilen ve yine aynı bölümdeki Motorlu Araç Ruhsat Harçları başlığı altında yer alan ve (1)'inci fıkrada belirtilen Dış Ticaret (Düzenleme ve Denetim) Yasasının sayısını ilgili bent ve fıkranın yan tarafına eklemiştir.
- (2) Birinci Kısım ikinci Bölümde "Motorlu Araçlar Ruhsat Harçları" başlığı altında öngörülen miktarlar, (Benzinle çalışan ve ağırlığı 25 kantardan (Cwt) yukarı olanlar ile motosikletler hariç fazla olan) ve bir oran içinde artırılması amacıyla geçen sene aynı kalemlerde öngörülen miktarların yüzde onbeşi ile yüzde yirmi beşi arasında artırılmış taraflarda kullanılan romörk çekme ruhsatı için öngörülen miktar ise geçen yılki miktara indirilmiştir.

(3) İkinci Kısımın Birinci bölümünde ki motorlu araç sürüş ehliyeti için öngörülen miktarları fazla olduğu gerekçesiyle aşağıdaki şekilde yeniden düzenlemiştir.

(a) Bir yıllık	6.000
(b) İki Yıllık	11.000
(c) Üç Yıllık	17.000
(ç) Beş Yıllık	27.000

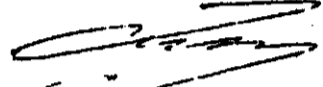
Komitemiz, 6'ncı madde olarak yazılan Yürürlüğe Giriş maddesini 3'ncü madde olarak düzeltmiş ve oyçokluğuyla kabul etmiştir.

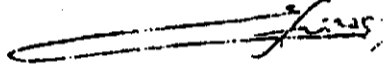
Tasarının tümünü yapmış olduğu esasa ve şekle ilişkin düzenlemelerle birlikte Komitemiz oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Komite Üyelerinden Sayın Ergün Vehbi, Sayın Salih Usar, Sayın Erdal Süreç ve Sayın Hüseyin Angolemlî Tasarıya ret oyu kullanmışlardır.

- 3499 -

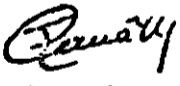
Komitemiz, Tasarının Rapor ışığında
değerlendirilerek kabulüne oyçokluğuyla
Genel Kurula salık verildi.

Ahmet Akar
(Başkan)

Erdal Süreç
(Başkan Vekili)

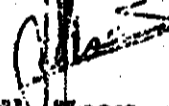

Mustafa Hacıahmetoğlu
(Üye)

Hüseyin Akgönenül
(Üye)

Erbay Kanatlı
(Üye)

Ergün Vehbi
(Üye)

Feri Z. Serter
(Üye)

Salih Uyar
(Üye)

Dolay Varış
(Üye)

21 Aralık 1987

3500/...

GENEL GEREKÇE

30/12/1986 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasasında Kısım I ve Kısım II olarak bulunan cetvellerdeki ücretlerin günün koşullarına göre yükseltilmesi ve Devletimizin gelir kaynaklarının artırılması amacıyla yeni Değişiklik Yasası hazırlanmıştır.

Madde Gerekçeleri:

Madde I. Tasarının birinci maddesi Tasarının Kısa ismini düzenlemektedir.

Madde II. Tasarının ikinci maddesi mevcut taaarıya ait cetvelin kaldırılmasını ve yerine yeni cetvelin konmasını düzenlemektedir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ahmet Akar.

Sayın milletvekilleri; Tasarı ve Raporun bütünü üzerinde söz almak isteyen?... Buyurun Sayın Ergün Vehbi.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli üyeler; yine bütçe çalışmalarının son gününde, Maliye Bakanlığı bütçesini eleştirirken görüşlerimi söylemiş ve Hükümetin bugün için, Pazartesi için öğleden sonraya bir toplantı düzenlediğini ve bu toplantıda halka yeni yıl hediyesi vereceğini söylemiştim.

BAŞKAN Dr. DERSİŞ EROĞLU (Yerinden) - Söyleyin.

ERGÜN VEHBİ (Devanla) - İhtis bugün bu yeni yıl hediyesi arka arkaya geliyor. Onu hatırlamak istiyim.

Dr. DERSİŞ EROĞLU (Devanla) - Takdim ediliyor.

ERGÜN VEHBİ (Devanla) - Efendim?

ALFİY DİRİDİLİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Refah göstergesi olarak.

ERGÜN VEHBİ (Devanla) - Refah göstergesi olarak birinci geçirilen, biraz önce geçirilen Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasasıyla büyük sermayeye, bankacılara vergi düşürülerek hediye verildi. Kooperatiflere de vergi getirilerek onlar da ödüllendirilmiş oldu. Şimdi de halkımıza motorlu araç ruhsatlarını, sürüş ehliyetlerini, sürüş ehliyetlerinin vizelerini katmerli biçimde artırarak galbağı hediyesi verilmek isteniyor. Yani, bu şimdi görüşeceğimiz Yasa Tasarısı da, yine dar ve sabit gelirliye yeni bir yük getirecek, harçların arttırılmasını öngören bir yeni Tasarıdır.

EŞBER BERKİNCİ (Gazi Hışusa) (Yerinden) - 1985'te de yaptığımız bunu değil mi?

ERGÜN VEHİBİ (Devanla) - Tabii, 1985'te de, 1986'da da, neden acele böyle, bu şekilde yılbaşından hemen önce geçiriliyor? Aslında tabii bu Yasanın, bu Yasa Tasarısının özelliği var. Yılbaşından sonraya kaldığı takdirde Hükümet, bu öngörüyü 300, 400,000,000 liralık fazlalığı alamayacak. Çünkü yasayı geçen rakamlarla olduğu gibi uygulanmaya başlayacak, yürürlükte kalacak. Onun için kışla göz arası, yeni yıl devrolmadan bu geçiriliyor. Bu kadar mı yeni yılda halkın sırtına gelecek olan vergiler? Elbette tabii ki değil. Bu geçtikten sonra yeni yılla birlikte diğerleri de gelecek. Ben, bir kontrol, kıyas yapmak için, üzerinde çok fazla konuşmadığımız, genel görüş bildirdiğimiz, bütçenin gelirler kısmına şöyle bir göz attım. Zaten, halkımız bu bütçeyi, Resmî Gazete'de de yayınlanacak olan bütçeyi incelediği takdirde, bakan gelecekleri rahatlıkla görebilir. Neler artırsa, artırsa, artırsa hedeflerimize, bu bütçenin gelirler kısmında yansıyor. Açtığımız zaman, dolaysız vergiler sırtımıza altına yüklenen maddeli vergiler ve sübvü çabıyetleri içinde belirlenen gelir, geçen yıl 2,000,000,000, bu yıl da 2,500,000,000. Yani, 500,000,000 liralık ek bir gelir beklenmektedir. Nerden? Akis tiryak, sübvü çabıyetlerinden veya örneği ruhsatlarından bu 500,000,000'u toplamak zaten bütçeye koyarak düşünülmüş. Neden bu strateji böyle yapıldı? Neden evvel geçirmek istiyor? Çünkü, devretmesi gerekiyor. Tabii takdirde öteki sereye kalacak. Bunun için bu geçiyor. Fakat buna benzer, hatta bundan daha da adaletsiz bir takım vergiler de arkadan gelecek. Aynı şekilde bu bütçenin gelirler kısmında belirttiğimiz zaman bunları da rahatlıkla görebiliriz. Radyo - televizyon ruhsatları denen dolaylı resim ve ruhsatlar kısmında bulunan, 35'inci sayfada, elindeki belgede, 50,000,000 lira 1987'de tahminlenmiş, bu yıl, 1988'de 1,200,000,000 lira beklenmektedir. Şöyle, 1,000,000,000'a yakın, 1,000,000,000'den fazla, özet dilerim, artış.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI NİHMET BAYRAM (Yerinden) - Sayın Ergün Vehbi, bende oldur, getirirse verecek kendine.

ERGÜN VEHİBİ (Devanla) - Efendim?

NİHMET BAYRAM (Devanla) - Dandrol ücretidir.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) :- Bu bandroldur, öteki ehliyetdir, öteki rühsattır. Zaten böyle, böyle, habire bine bine halkın beli kırılıyor. Tabii ki bandrol. Başka birşey demedim.

İZZET BAYRAM (Devamla) - Sen bilmez misin bandrol...

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - 1,200,000,000 liralık bu bandrolü kim ödeyecek? Kimin sırtına? Yani bu birşey değil, yani bu bandroldur.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - 1987'de yok muydu bandrol?

İZZET BAYRAM (Devamla) - Yok.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yani bandrolün ne? Vergi vergidir. Buraya girmiştir. Geçen yıl 30,000,000 olan kârın bu bandrol geliri, bu yıl 1988 tahminlerinde 1,200,000,000 olarak yazılmış. Yani, hedeflediğiniz, toplayacağınız paranın nerden olduğu, nerden geleceğini belli etmeye çalışıyorum ben. Bu şimdi, geçirmeye çalıştığınız ruhsatlarla ilgili yasa tasarisına benzer, 1988'in ilk aylarındaki gelecek yasa tasarılarının da müjdesini yeni yılda bizim hediyeiz olarak halka vermeye çalışıyorum. Onu söylemeye çalışıyorum. Bu da bizim hediyeiz olsun ve halkımız yeni yılda iyice, öyle iyi düşünsün neler geleceğini. İşte bandrol, veya başka bir biçimde. Ama, 1,200,000,000 lira gelir bekliyorsunuz televizyon.

radio ve televizyon ruhsatlarından. Geçen yılki bütçede bu sadece 30,000,000'dü. Nedir bu? Yepyeni ve büyük boyutta bir yeni vergi. Devam edelim. Katma değer vergisi üzerinde çok konuştuk. Yeniden konuşmayacağım. Ama dolaylı vergilerin altında 9,000,000,000 da o vardır. 9,000,000,000'ın müjdesi de bu bütçenin içinde zaten vardır.

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - KDV vergisidir o zaten.

ERGÜN VEHBİ (Devamlı) - Devam ediyoruz neler artıyor? Yani neleri nasıl artırıyor Hükümet?

RASHİ KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Çağ atmanın göstergesidir bu.

ERGÜN VEHBİ (Devamlı) - İşte kimlik kartı harçları. Neralerden para topluyor? Yani nereden para toplamayı düşünüyor? Bir yandan vergi başlıyor, sanki çok gelmiş büyük bankacılar, büyük sermayeye, habire vergi başlıyor, kimlik kartı harçları ol rak 30,000,000'dü 1987'de, 100 milyon'ı onu hedefliyor. 100 milyon da ondan toplayacak. Yani yenileyecek...

RASHİ KESKİNER (Devamlı) - Yasiden değişecek.

ERGÜN VEHBİ (Devamlı) - Evet yenileyecek kimlikleri, 100,000,000 da ondan toplamayı düşünüyor. Yani bunlar hep oransal olarak %100'lerin üstünde artan miktarlar. 30,000,000, 100,000,000 çıkarılmış oluyor.

FADIL ÇAGDA (Devamlı) - UBP'nin karakteridir.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa) (Yerinden) - %300.

ERGÜN VEHBİ (Devamlı) - %300 boyutunda. Daha devam edelim: Telefon, telgraf ve teleks ücretleri. Tabii bu teleks ücretleri bunun içinde yazılı fakat çok küçük bir kısımdır. Asıl telefon ve telgraf ücretleri yine astronomik boyutlarda.

artmaya namzet vergilerden. İşte 1987'de 3,000,000,000 olarak
öngörülen bu vergi de 1988'de 5,000,000,000'a çıkarılıyor. Yani
2,000,000,000 daha telefon ve telgraf ücretlerinden toplamayı
amaçlıyor. Burdaki...

SALİH USAR (Görüşme) (Yerinden) - %66.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - %60'ın üzerinde burda da yine
enflasyonun çok çok üzerinde. Yani ücretler olarak sendikalarla
tartışmayı sınırlendirip de halka, dar gelirli kesime, özellikle
de memurlara, gerçek bir müjde de verilebilirdi ama, o yokuşa
sürülüyor, yok eylem yapıldı...

SALİH USAR (Devamla) - Görüşmem.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Görüşmeyiz, yok şöyle oldu görüş-
meyiz, yok ya bizim söylediğimizi kabul ederler ya vermeyiz,
enflasyonu da şöyle %30'ların altına bir düşürdük mü oran bu,
ama işte verileri savıyorum, hepsi %50'lerin, %60'ların hatta
%100'lerin üzerinde artırılacak. E, tabii ki memleketimizin
boyutları artık değişmektedir. Hakim Beyefendilerimiz memleke-
timizde kendi gelirlerine herhalde çok mütenasip, kendi kazanç-
larına çok mütenasip olarak 200,000,000 lira tazminat cezaları-
nın kesildiği bir ülkede ne olacak efendim, 100,000,000 da
ruhsatlardan gelir sağlasa hükümet denebilir. Bu düşünce de
yakında bu ülkeye bu şekilde kamuoyuna duyurulmuş olacak tabii.
200,000,000 sadece tazminatları kesebildiği bazı hakim beyefen-
dilerin, neye hakim olduğunu da anlayamadığımız, malına, mül-
küne mi, Sarayındaki dükkanlarına mı hakim oluyor, yoksa kale-
mine mi, onu da anlayamadık ama, bankaya mı hakim oluyor ama, o
bankaların vergileri düştükçe tazminatlar da böyle astronomik
boyutlara çıkabiliyor, Hükümet de buna paralel olarak tabii
%30'lerde, %100'lerde zamlarla durumu düzeltmeyi amaçlıyor. Daha
işte posta hizmetleri ve ücretleri. 220,000,000'dan 350,000,000'a
çıkacak. Bu da bir müjde. Bu da yine önümüzdeki günlerde uygula-
maya sokulacak olan Bütçe Yasası ile Hükümet tarafından alınmış
bir yetki, 236,000,000 olan yurt dışına çıkış ücretleri 400,000,000
olarak bekleniyor. Yani şu anda 1000 liradan otomatik olarak

5000 liraya çıkış ücretlerini çıkarmış olan Hükümetimiz, yeni yılda 400 milyona ulaşabilmek için bu yurtdışı çıkış ücretlerini daha da artıracaktır. Bu tarz vergilerin kimlerin sırtına bineceğini en az benim kadar Hükümet de bilmektedir.

Değerli arkadaşlar; bu Vergilere paralel ücret artışlarının gelmeyeceği açıktır. En basit misali asgari ücretin artış oranı...

SALİH USAR (Devamla) - %34.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - %30'lar civarında olmuştur.

Muhtemelen işittiğimiz kadarı ile, gördüğümüz kadarı ile kamu görevlilerine gelecek olan artış da o oranda tutulmaya çalışılacaktır. Sayın ekonomiden sorumlu Bakanımız Onurhan, bunların işaretlerini vermektedir. Pek güzel de hesapları da değiştirerek istatistikî verileri istedikleri düzeye de düşürebilmektedirler. Artış, ücrete gelince, maaşa gelince %30, vergiye gelince, zamlara, harçlara, ruhsatlara gelince %100.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa) (Yerinden) - %30 brüt.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bunu anlamaya ve bunu tasvip etmeye olanak yoktur. Dolayısıyla Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak, zaten daha önce de açıklamış olduğumuz görüşlerimiz çerçevesinde böyle bir Yasa Tasarısına bizim onay vermemize olanak yok, Oyumuz ret olacaktır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ergün Vehbi. Buyurun Sayın Erdal Süreç.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bilmem farkında mısınız, aylardan beridir bu Meclis, vergi türü yasalar ötesinde herhangi bir yasayı görüşüp karara bağladığı yoktur. Zincir ipi gibi gidiyor, habire vergileri ve halkın sırtına yükleri getiren yasalar, Meclis gündemine geliyor ve geçiriliyor. Herkes merakla bekliyor. Ya bu ülkede gelir vergilerini artıran, halkın sırtına ek külfetler getiren yasalar ötesinde başka Hükümetin getireceği yasa yok mudur? Gerçekten biz de merak ediyoruz. Aylardan beridir Bütçe Komitesinde de, bu Meclis gündeminde de hep vergiler sıradan ve hep vergi yasaları düzeltilmek suretiyle yeni külfetlerle halkın omuzlarına yeni yeni zamlar getirilmektedir.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Refaha ulaşmak için.

FADİL ÇAĞDA (Girne) (Yerinden) - Türkiye ne getirdiyse onlar da Kıbrıs'a getirecek.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Sonra Sayın Maliye Bakanı da yine çıkıyor, bizi yanıtlayacak gerekçesiyle buraya ve bu ülkede gayri safi milli hasılanın arttığını ve bize rakamları getireceğini, kime yöneldiğini, bu artışın göstereceğini söyleyebiliyor. Sayın Bakan, o hasıla artışının nerelere yöneldiğini sen göremez misin? Biz görüyoruz. Sen göremez misin?

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Söyledik sana. Özel olarak çalışanlara yönelik olan kısım.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Bal gibi ortadadır. Getirdiğiniz yasalarla da kimlere yönelttiğinizi o hasılayı görüyoruz. Siz de fark ediyorsunuz. Daha da o tarafa aksın diye ufak prüzler olan yasaları da düzeltmek suretiyle o kaynağı daha hızlı bir şekilde o tarafa akıtmaya yönelmiş bulunmaktasınız.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Görevleridir.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Yoksa düzeltme amacıyla olsanız zaten, bir vergi artışı, bir bütçeye gelir sağlama yönündeki düzenleme yasasını gündeme getiren bir Hükümetin, doğal olarak gelir artışı da birlikte düşünmesi lazım ve ikisini, terazinin bir kafesine birini, diğer kafesine diğerini koyarak dengelemeye yönelmesi lazımdır. Sen zam yapacaksın, durmadan fiyat artışına vesile yaratacaksın, ondan sonra, ondan yararlanacak olanlar, o yükte altında kalamak olan insanlar, bunu nasıl karşılayacaklar? Onu düşünün yok. Bakıyoruz asgari ücret uygulamasına Hükümetin, daha ortada bir ay var, bir aylık zamlar da dahil, 34, %34'lük bir artışla 121,000 lirada bağlıyor. Ama kendisi dönüyor, bu tarafta ehliyetlerde %233'e varan zam yapıyor. Araba ruhsatlarına da %30 oranında, %33 oranında zamları getiriyor. Bu madalyonun bir tarafı. Bir de Hükümet bu tür vergi artışlarını, vergi yasalarını o kadar kolay toplayabilir bir olay olarak görüyor ki, her yıl alışkanlık haline getirdi artık. Oysa biz bu tür yasaları geçmişte çok iyi hatırlıyoruz, üç, dört yıllık bir süre bu tür vergi yasaları gündeme gelmezdi. Belirli bir dönem saptanırdı, üç-dört yıl sonra yeniden bir düzenleme içerisinde maaşlarla birlikte ele alınır ve düzenlenebilir. Ama, bakıyoruz ki Hükümet, gerçek kazanç sahiplerini bırakmış, bunları, bu tür vergileri, bu tür harçları her yıl bütçeyle birlikte Meclise getirir olmuştur. Bunlar sayın arkadaşlar, rakamlara da baktığımızda, önemli artışlardır ve halkın omuzlarına getirilen önemli külfetlerdir. Bu ülkemizde maaş ve ücret düzenlemesi gündeme geldiğinde, Hükümetin aynı duyarlılık içerisinde olmadığını görerek yaşamaktayız. Şimdi yeni bir yıla giriyoruz. Ekonomi Bakanı çeşitli beyanatlardan, çeşitli eleştirilerden sonra, nihayet bugün sendikalarla görüşme serisini başlatmış ve ilk görüşmesini yapmıştır. Şimdi geçmiş yılı yaşadık ve gördük. Hükümet, maaş ve ücret artışları gündeme gelince o bir veya iki hafta önce yapmış olduğu zamları bir anda unuttu.

ve ille sendikaların, kendi verdiği ve reel ücretleri %8 oranında geride bırakarak artışını onaylamasını istedi ve bu tabii ki hiçbir sendika geriye giden bir ücret artışını kabul edemeyeceğine göre, Hükümetle anlaşmazlık çıktı, Hükümet ben bildiğimi okurum dedi, yürüdü geldi. Şimdi yıl 1988'e giriyoruz, aynı durumla karşı karşıyayız. Yine Hükümetten durmadan zamlar geliyor, durmadan vergi artışları geliyor, ama maaş ve ücretler konusunda ise olumlu herhangi bir hareket yoktur. Sadece tek bir olumlu hareket var, o da indeksleri müdahaleler sonucu düşük gösterme başarısı vardır. Müdahale edilmiştir indekslere ve düşük tutulmuştur, şimdi izleyeceğiz bakalım, Hükümet o düşürdüğü hayat pahalılığı indeksine rağmen, gerçekten maaş ve ücretleri reel olarak o seviyede tutabilecek midir?

Sayın Başkan, sayın arkadaşlar; bu vergi artışlarını bizim de Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak benimsememize ve onaylamamıza olanak yoktur ve bu Tasarıya da ret oyu vereceğiz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Erdal Süreç. Buyurun Sayın Bakan Mehmet Bayram.

EADIL ÇAĞDA (Girne)(Yerinden)- Vergici Bakan Mehmet Bayram.

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM - Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; eğer arkadaşlar motorlu araçlarla gelen artış oranlarını ifade etmiş olsalardı, bir de sürüş ehliyetleri ile ilgili artış oranlarını ifade etmiş olsalardı, bu konuda yanıtım olmayacaktı. Çünkü gerçekten benzinli araçlara %30, gazotlu araçlara %15 ve ehliyetlere de bir artış getiriliyor bu Yasa ile.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa)(Yerinden)- Ne kadar?...

MEHMET BAYRAM (Devamla)- %15-%30,

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden)- Hayır efendim öyle değildir artışlar?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Ehliyet; bir vatandaş beş yılda bir ehliyet alır, %100 de yapsanız, %200 de yapsanız bir mana ifade etmez.

FADIL ÇAĞDA (Devamla)- Yüzünüz hiç kızarmıyor Sayın Bakan,

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Çünkü birşey değildir. Dolayısıyla...Efendim?...

FADIL ÇAĞDA (Devamla)- Yüzünüz de kızarmıyor.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Yüzüm niye kızarsın Sayın Fadil Çağda?

FADIL ÇAĞDA (Devamla)- Bu kadar büyük vergi getiriyorsunuz ve gülerak açıklıyorsunuz.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Ne hırsızlık yaparız, ne birşey yaparız, devleti yönetmeye çalışıyoruz ve vergi getiriyoruz.

MEHMET CIVA (Lefkoşa)(Yerinden)- Devleti zam yaparak yönetemezsiniz.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Yüzü kızaranlar, işledikleri suçun farkında olmayanların yüzü kızarır.

FADIL ÇAGDA (Devamla)- Bundan daha büyük suç olamaz.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Eğer öyle bir suç işlerseniz sizin yüzünüz kızarır, bizim yüzümüz kızarmaz.

FADIL ÇAGDA (Devamla)- Bu kadar vergi yükü getireceksiniz ...

MEHMET CIVA (Devamla)- Her gün vergi vergi.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Bu devlet yönetimidir. Yüz kızartıcı suçlar mahkemededir.

Sayın arkadaşımın birisi gelirler bahsini madde madde olarak gündeme getirdi ve işte bu gelirler maddelerini okuyarak müjdeler verdi topluma.

ERGUN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- İyi de yaptım.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Ben şunu söyleyeyim. Yalnız okuduğu maddelere zaten daha fazla şeyleri topladı, gelirlerle ilgili kısmı. Bir kere televizyon, radyo, bandrol ruhsatlarının fiyatları artmayacak. Çünkü bizim bütçede koymuş olduğumuz rakam bu yıl tahakkuk etmiştir. Onu ifade edeyim. İkincisi; dolaysız vergilerle ilgili olarak iddianızda yine bu sene dolaysız vergilerin yani gümrük gelirlerinde bir artış öngörmedik, onu da yükseltmeyeceğiz. Bunu da söyleyeyim. O da normal artışın getirdiği bir rakamdır.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Herhâlde gümrük gelirlerinde vardır artış Sayın Bakan.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Gümrük gelirlerindeki artış uygulamadaki sistemde, daha sistemli ve daha takipçi bir şeyle ...

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden)- Kaçakları önlemek.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Önlemek suretiyle artışlar yapılmıştır.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- %50?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Onun yanında başka bir artış yoktur Sayın Vehbi eğer incelerseniz. Bir taraftan arkadaşım yine telefon, telsiz ve telgraf ücretleri ile ilgili bir iddiada bulundular.

MEHMET CİVA (Devamla)- Kaçakçılarla içiçe bir hükümet, anlayamadık.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Muhterem arkadaşlar; bileceksiniz ki telefon ücretleri iki türdür. Bir uluslararası kullanımlarla ilgili ücretlerdir. Bir de yurt içindeki ücretlerdir. Uluslararası ücretler kendiliğinden otomatikman bir artışa tabidir. Çünkü dış ülkelerle karşılıklı bir hesaplaşma şeklinde yapıldığı için otomatik bir artıştır ve en azı %50'ye yakın kısmı, belki de daha fazlası %60'a yakın kısmı uluslararası görüşmelerden elde edilir. Dolayısıyla gelecek artış kendi başına otomatik olarak bir noktada öngördüğümüz, bütçede öngördüğümüz rakamlar kendi başına oluşacaktır.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden)- Hangi ülke bilebilir Kıbrıs'ın Kuzeyinden telefon açıldığını?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Bütün ülkeler biliyor
Sayın Usar.

SALİH USAR (Devamla)- Nasıl tespit edilir?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Biliyorlar. Bilmeseler
zaten sizi bulamazlar. Bugün uluslararası ülkelerle zan-
nedersem, yanılmıyorsa 80, benim zamanımda 80'ye yakın ül-
keydi zannedersem, şimdi daha da artmıştır. Uluslararası
olarak görüşme imkânı şu anda vardır.

SALİH USAR (Devamla)- Biz gidiyoruz efendim, Türkiye'-
den falan numarayı alınız bize deriz ve bağlarlar Lefkoşa'yı
veya Girne'yi. Nasıl bilirler Kıbrıs'ın ...

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Bir de şimdi muhterem
arkadaşım, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin herhalde
haberleşmesinden haberi yoktur.

SALİH USAR (Devamla)- Öyle mi?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Haberleşmesinden haberinizi
yoktur.

SALİH USAR (Devamla)- Anlatın bakalım.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Bu ülkede haberleşmenin
nasıl yapıldığını, bir imkânla nasıl Kuzey Kıbrıs Türk
Cumhuriyeti bu haberleşmesinden yoksun bırakılmaması için
neler yapıldığının da farkında değilsiniz.

SALİH USAR (Devamla)- Yok, biliyoruz, biliyoruz.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Farkında değilsiniz.

SALİH USAR (Devamla) - Nerden gittiğini, nasıl geldiğini de biliyoruz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Farkında değilsiniz.

SALİH USAR (Devamla) - Ama sen kalkıp diyemezsin bana İngiltere bilir, Almanya bilir.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Posta ücretleri konusunda muhterem arkadaşlar yine ifade edeyim. Posta ücretlerinde yine bir artış görüyorsunuz diyor sayın arkadaşım. Onu da söyleyeyim. Yine artış görüyoruz. Çünkü, gördüğümüz posta ücretleri şu anda on bir aylık uygulaması 279,000,000'dur. Hacim genişliyor Sayın Vehbi.

ERGUN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Maşallah; maşallah.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Posta hacmi genişliyor. Dolayısıyla ordâ olan artış odur.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Pulları...

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Bir de diyorsunuz büyümüyoruz. İşte büyüyor.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Yurt dışına çıkış ücretlerini artıracaksınız diyorsunuz. 400,000,000'dur diyorsunuz.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Pulların fiyatları da genişliyor, büyüyor.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Ben de şunu söyleyeyim. Şu anda zaten 333,000,000 şu anda toplanmış durumdadır. Dolayısıyla ortada da bir artış yoktur. Teşekkür ederim. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mehmet Bayram, Buyurun Sayın Erdal Süreç.

İÇİŞLERİ, KOYUŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI
TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Yani Mehmet konuşsun da sen
konuşmayasın olmaz.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın millet-
vekilleri; Sayın Bakan bazı rakamlar verdi, Tutanaklara
geçtiği için ben de doğrultma ihtiyacını hissettim, onun
için söz aldım.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Mehmet Bayram konuşsun
da sen konuşmayasın olmaz.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Sayın Bakanın verdiği yüzde-
lik artışları kesinlikle yanlıştır. Oyle bir artış sözkonu-
su değil. Artışlar, benzinle çalışan motorlu araçlarda
%33.3'tür.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) -
Siz rakamları yuvarladınız büyük çıksın diye.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Yok, 15, ...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Getirelim bir muhasebeci
yapsın size.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Okuyayım size Sayın Bakan,
okuyayım ve dinle, 15 kantara kadar %33, 15-20 kantar
arası %28, 20-25 kantar %27.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ver rakamları da hesap-
layalım. 15 kaçtan kaçta çıktı?

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Kaçtan kaçta? 15'e kadar?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Evet.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - 8,000 liradan, 9,000 liraya
çıktı.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - 9,000'den 12,000'e.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Kaç?

ERDAL SUREÇ (Devamla) - 9,000'den 12,000'e. %333 artış.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Kaç?

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Ama al hesap makineni de yap. Şimdi sana matematik dersi verecek değilim Taşkent.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ben kafağan yaparım arkadaşım,

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Motorlu, ehliyetlerde sayın arkadaşlar artış çok daha yüksektir. Ehliyetlerde artış, %122 ve %253 oranındadır. Evet, %122 ve %253 oranında artmıştır ehliyetler.

MUSTAFA KARPASLI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kimin ema?

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Ehliyetler Sayın Karpaslı,

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Beş senede hiç önemli değildir.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Beş senede, bir değildir söylediğim ehliyet.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Her sene.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Şişirtme Mehmet Bayram.

MEHMET BAYFAM (Devamla) - Bir senelik çıkarın. Yok beş yıllık çıkarırlar.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Beş yıllık artış %107'dir. Beş yıllık ehliyetin artışa %107'dir. Bir yıllık artışa %100'dür.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Demek enflasyon %200 olacak.

- 3517 -

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Artışları da, maaş artışlarının da soraşım kendine getirdiğinde %100..ve %127 diye. Öğrenci ehliyetlerindeki artış da %253'tür. Arabalarımızı kayıt muayenesinden geçiriyoruz. Ordaki muayene harcı da %60 oranında artırılmıştır. Yüzdeler bu çerçevededir, Sayın Bakanın söylediği gibi %15 oranında artış hiçbir kaleme kesinlikle %15 oranında bir artış yoktur. Hepsi %17'nin üzerindedir.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - %15'lik bir artıştır.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Erdal Süreç.

Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - %2 de nedir, devede kulak.

BAŞKAN - Madde madde görüşülmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 27.

BAŞKAN - Reddedenler?...

SALİH USAR (Devamla) - Biz reddediyoruz efendim.

KATİP - 14.

3518/...

BAŞKAN - Çekimser?...

KATİP - Salih Bey özellikle çok reddediyor.

BAŞKAN - Çekimser?.. Yok. Oyçokluğuyla kabul edilmiştir. 1'inci maddede söz alacak mısınız lütfen?

KATİP - Evet, söz alıyorum.

MOTORLU ARAÇLAR VE YOL TRAFİK (DEĞİŞİKLİK)

YASA TASARISI

BAŞKAN - Bu tasarıyı okuyalım. ...
Kısa İsim: **Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi**
Aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim: 1. Bu Yasa Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik)

- 21/1974 Yasası olarak isimlendirilir ve aşağıda "Esas Yasa"
- 12/1975
- 42/1975 olarak anılan değiştirilmiş şekliyle "Motorlu Araçlar
- 40/1976 ve Yol Trafik Yasası" ile birlikte okunur.
- 6/1977
- 24/1979
- 39/1982
- 50/1982
- 37/1985
- 40/1986

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde söz almak isteyen var mıdır?.. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Reddedenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİF -

Esas
Yasanın
Ek (Madde
5) Kısım
I ve II'nin
değiştiril-
mesi

2. Esas Yasa, Ek (Madde 5)'in Kısım I ve Kısım II'si kaldırılmak ve yerlerine sırasıyla aşağıdaki yeni Kısım I ve Kısım II konmak suretiyle değiştirilir.

KISIM I

1. Bu kısımda öngörülen kayıt ve ruhsat harçlarının uygulanması açısından aşağıda belirtilen amaçlarda kullanılan motorlu araçlar Özel Motorlu Araç sayılırlar,
  - (1) Araç sahibinin hizmet amaçları için, hizmetinde çalışanların ücretsiz taşınmasında kullanılan araçlar,
  - (2) Araç sahibinin işi ile ilgili olarak ücretsiz yolcu, eşya ve yük taşımada kullanılan araçlar,
  - (3) Sürücüsüz kiralanan motorlu araçlar ("Z");
  - (4) Tarımsal amaçlar dışında kullanılan motorlu traktörler ve palet üzerinde hareket eden motorlu araçlar;

II- MOTORLU ARAÇ KAYIT VE RUHSAT HARÇLARI

A. Motorlu Araçlarda Kayıt harçları:

- (1) Aracın ithalinde gümrük vergisinin alındığı matrah üzerinden;
- (2) 1974 Barış Harekâtından önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti sınırları içinde olup da halen kaydı yapılmayan araçlar ile kayıt yenilemelerinde, Maliye ve Gümrükler Bakanlığı temsilcisi başkanlığında, Gelir ve Vergi Dairesi, Devlet Emlâk ve Malzeme Dairesi ve Karayolları Dairesi temsilcilerinden oluşacak Komite tarafından Motorlu Araçlar Muayene Müfettişliği ince yapılacak muayeneyi müteakip saptanacak değer üzerinden; aşağıdaki cümlükte gösterilen oranlardan tahsil edilmektedir.

- (a) Özel Motorlu Araçlar;
  - (i) Benzinle çalışanlar %4 (Yüzde dört)
  - (ii) Benzinden başka yakıtla çalışanlar %8 (Yüzde sekiz)
- (b) Özel olmayan Motorlu Araçlar:
  - (i) Benzinle çalışanlar %4 (Yüzde dört)
  - (ii) Benzinden başka yakıtla çalışanlar %4 (Yüzde dört)
- (c) Tarımsal amaçlar dışında kullanılan Romörk, Motorlu Traktör ve Palet üzerinde hareket eden Motorlu Araçlar %6 (Yüzde altı)
- (ç) Tarımsal amaçlarda kullanılan Romörk ve Motorlu traktörler %2 (Yüzde iki)
- (d) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ait Motorlu Araçlar Muaf
- (e) Belediyelerin, Kamu hizmetlerinde kullandıkları Motorlu Araçlar Muaf
- (f) Geçici kayıt yapılacak Motorlu Araçlar, Dış Ticaret (Düzenleme ve Denetim) Yasası uyarınca ithal edilen veya edilecek olan Motorlu Araçlar. 50,000.- TL

12/1983

B. NOTORLU ARAÇ RUHSAT HARÇLARI

(1) Özel Motorlu araçlar (Motorlu üç tekerlekli araçlar ile Dış Ticaret (Düzenleme ve Denetim) Yasası 12/1983 uyarınca ithal olunan ve geçici kaydı yapılan Araçlar dahil)

Bir yıllık Altı aylık

(a) Benzinle çalışanlar

(i) Ağırlığı 15 kantara (cwt) kadar olanlar (15 kantar dahil)	12.000.-	6.600.-
(ii) Ağırlığı 15-20 kantar (cwt) olanlar (20 kantar dahil)	23.000.-	12.600.-
(iii) Ağırlığı 20-25 kantar (cwt) olanlar (25 kantar dahil)	46.000.-	25.500.-
(iv) Ağırlığı 25 kantardan (cwt) yukarı olanlar	120.000.-	66.000.-

(b) Benzinden başka yakıtla çalışanlar:

Bir Yıllık Altı aylık

TL TL

(i) Ağırlığı 25 kantara (cwt) kadar olanlar (25 kantar dahil)	140.000.-	77.000.-
(ii) Ağırlığı 25 kantardan (cwt) yukarı olanlar	230.000.-	126.500.-

(c) Benzinden başka yakıtla

• çalışan motorlu yük araçları, vinçler ve fork liftler

(i) Ağırlığı 20 kantara (cwt) kadar olanlar (20 kantar dahil)	140.000.-	77.000.-
(ii) Ağırlığı 20 kantardan (cwt) yukarı olanlar	105.000.-	57.500.-

Bir Yıllık Altı aylık

(ç) Araç sahibinin hizmetinde bulunan yolcuların, bu gibi hizmet amaçları için kendisi tarafından ücretsiz olarak taşınmasında kullanılan ve sekiz yolcudan fazla yolcu taşıyabilen benzinden başka yakıtla çalışan motorlu araçlar ve benzinden başka yakıtla çalışan çift-kabinli motorlu araçlar.	140.000.-	77.000.-
(d) Tarımsal amaçlar dışında kullanılan motorlu traktörler ve palet üzerinde hareket eden motorlu araçlar	140.000.-	77.000.-
(2) Özel olmayan motorlu araçlar (Motorlu üç tekerlekli dahil)		
(a) Benzinle çalışanlar:		
(i) Ağırlığı 20 kantara (cwt) kadar olanlar (20 kantar dahil)	15.000.-	8.250.-
(ii) Ağırlığı 20-25 kantar (cwt) olanlar (25 kantar dahil)	23.000.-	12.500.-
(iii) Ağırlığı 25 kantardan (cwt) yukarı olanlar	40.000.-	21.500.-
(b) Benzinden başka yakıtla çalışanlar:		
(i) Ağırlığı 25 kantara (cwt) kadar olanlar (25 kantar dahil)	45.000.-	25.000.-
(ii) Ağırlığı 25 kantardan (cwt) yukarı olanlar	80.000.-	44.000.-
(3) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ait motorlu araçlar	Muaf	-
(4) Belediyelerin, kamu hizmetlerinde kullandıkları motorlu araçlar	Muaf	-
(5) Tarımsal amaçlarda kullanılan motorlu traktörler	Muaf	-
(6) Romörk araçlar	Muaf	-

	<u>Bir Yıllık</u>	<u>Altı</u>
(7) Romörk çekme ruhsatı:		
(i) Tarımsal amaçlarda kullanılanlar	3.000.-	1.650.-
(ii) Diğerleri	40.000.-	22.000.-
(8) Motosikletler: (Motorlu üç tekerlekli hariç)		
(i) Motor gücü 100 cc'den aşağı olanlar (100 cc dahil)	6.000.-	3.300.-
(ii) Motor gücü 100-500 cc arasında olanlar (500 cc dahil)	12.000.-	6.600.-
(iii) Motor gücü 500 cc'den yukarı olanlar	16.000.-	8.800.-

C. GENEL KURALLAR

Bu Yasa kurallarına bakılmaksızın:

- (1) Kayıtlı bir motorlu aracın ruhsatsız bulunduğu süre için (bu süre hiç bir halde 12 aydan uzun olamaz) yasal harç Mukayyide ödenmedikçe; veya
  - (a) Motorlu aracın kayıtlı mal sahibi, ruhsat verilmesi için dilekçe yapılmamış olan sürenin başlamasından önce Mukayyide bu gibi süre içinde, sözkonusu motorlu aracı çalıştırmamak veya kullanmamak niyetinde olduğunu belirten yazılı bir bildirimde bulunmadıkça;
  - (b) Motorlu aracın hareketsiz hale getirilmesi veya mühürlenmesi için tüm gerekli önlemlerin alındığı Mukayyit tarafından tasdik edilmedikçe veya Mukayyit sözkonusu aracın bu süre içinde hiçbir şekilde çalıştırılmadığı veya başka surette kullanılmadığına dair tatmin olmadıkça;o motorlu araca ruhsat vermek yasaktır.
- (2) Hayatını idame ettirebilmek amacıyla özel teçhizatlı motorlu araç kullanma zorunluluğunda olduğunu iddia eden malul kişilerin Mukayyide yapacakları yazılı başvuruya Mukayyidin düzenleyeceği "Sevk Belgesi" uygun olarak Devlet Sağlık Kurullarından sağlanacak "ÖZEL TEÇHİZATLI MOTORLU ARAÇ KULLANMASI ZORUNLUDUR" kararlı Sağlık Kurulu raporuna dayanarak Mukayyidi tatmin edecek şekilde bedeni bir sakatlıktan muzdarip olan şahıslara Mukayyidin vereceği ön izinle, sakatlar tarafından kullanılmak üzere özel imal edilmiş ve motor gücü 1600 cc'den yukarı olmayan motorlu araç olması koşuluyla ithal edilecek bu tip ve sınıftaki araçlar, bu Ek'in Kısım I'inde gösterilen vergi harç ve ücretleri ödemekten muaftırlar.

Ancak, bu muafiyet, sâket kişinin yalnızca kendisinin kullanması koşuluyla bir adet motorlu araçtan tanınır. Bu sınıflandırma ile kaydedilen ve ruhsatlandırılan motorlu araçların ön ve arka camlarında Mukayyidin saptayacağı şekil ve büyüklükte özel işaret bulundurulması zorunludur.

- (3) Bu ek'in Kısım I'inin II.B. (1) fıkrası uyarınca benzinle veya benzinden başka yakıtla çalışan özel motorlu araçların ruhsatları için alınacak harç, ilgili aracın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde ilk defa kaydettirildiği yılın Ocak ayının birinci gününden başlayarak beş yıl geçmesi halinde söz konusu fıkreda o motorlu araç için saptanan harç tutarının %25 (yirmibeş) oranında azaltılmışı kadardır. Bu azaltmadan çıkan miktarın elli Türk Lirasına tekabül etmesi halinde elli Türk Lirasının hemen sonraki katı ödenir.
- (4) Kaydı iptal edilen motorlu araçların kayıt yenilemelerinde, kayıt harçlarına ek olarak, geçmişe dönük bir yıllık seyrüsefer ruhsat harcı alınır ve bu gibi motorlu araçlar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde ilk defa kaydedilmiş motorlu araç sayılırlar.
- (5) Bir motorlu aracın kaydettirilmesi için başvuruda bulunan bir kişi, kaydın yapılmasından önce motorlu aracın kullanılması halinde aracın kullanılmaya başlandığı ilk günden başlayan ve kaydın yapıldığı altı aylık süreye kadar (altı aylık süre dahil) olan süre için seyrüsefer ruhsat ücreti ödemeye mecburdur.

KISIM II

I. Sürüş Ehliyetleri:	<u>L</u>
(1) Öğrenci Ehliyeti sınavı için	10,000.-
(2) Öğrenci ehliyeti için	10,000.-
(3) Motorlu araç sürüş sınavı için	20,000.-
(4) Motorlu araç sürüş ehliyeti için:	
(a) Bir yıllık	6,000.-
(b) İki yıllık	11,000.-
(c) Üç yıllık	17,000.-
(d) Beş yıllık	27,000.-
(5) Gepici sürüş ehliyeti için	15,000.-
(6) Uluslararası sürüş ehliyeti için	20,000.-
(7) Kaybolan, bozulan yıpranan sürüş veya öğrenci ehliyeti süreti için	3,000.-
II. Motorlu araç satıcı ruhsatı için (6 aylık)	<u>L</u>
(1) Sadece motosiklet satıcı ruhsatı için	150,000.-
(2) Diğer motorlu araçlar satıcı ruhsatı için	450,000.-
III. Motorlu araç muayene belgesi için	
(1) Tarımsal amaçlarda kullanılanlar	2,000.-
(2) Diğerleri (ilk kayıt muayenesi hariç)	4,000.-
(3) Saptanmış muayene günleri dışında verilen muayene geçme belgesi	10,000.-
(4) Kaybolan veya yıpranan muayene geçme belgesi yerine suret verilmesi	1,500.-
(5) Devlete ve Belediyelere ait motorlu araçların muayenesi ve tanzim olunacak belge suretleri	Muaf
IV. Trafikte kayıtlı bir aracın yeni mal sahibi veya ortak malsahipleri adına devri:	
(1) Motosikletler	5,000.- L.
(2) Motorlu araçlar (Motorlu üç tekerlekliiler dahil)	15,000.-
(3) Tarımsal amaçlarda kullanılanlar	10,000.-
(4) Kayıtlı bir aracın yeni mal sahibi veya ortak mal sahiplerinin gecikmiş devrini yapmak için bu ek'in Kısım II'sinin IV. Bölümünde gösterilen devir harçlarınının %50 (yüzde elli) çoğaltılmış şekli uygulanır.	

(5) Mal sahibinin değişmesi halinde mal sahibinin ikamet yerinin bilinmediği durumlarda duyuru yapılması için	50,000.-TL
V. Kaybolan yıpranan veya bozulan motorlu araç kayıt belgesi yerine suretinin verilmesi	
(1) Devlete ait araçlar için	Muaf
(2) Diğerleri için	5,000.-
VI. Sürücüler veya motorlu araçlar kayıt sicillerinden araştırma yapmak için (her motorlu araç veya ehliyet için)	
(1) Devlete ait araçlar için	Muaf
(2) Diğerleri için	2,000.-
VII. Kayıp geçerli seyrüsefer ruhsatı yerine bir suret verilmesi için	
(1) Devlete ait araçlar için	Muaf
(2) Diğerleri için	2,000.-

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; 2'nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?... Yok. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Yürürlüğe
Giriş

3. Bu Yasa 1 Ocak, 1988 tarihinden başlayarak yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?... Yok. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; madde madde görüşülmesi tamamlanmıştır. Tasarının ivedilikle, üçüncü görüşmesi hakkında ivedilik olduğu için kısa ismi okuyunuz lütfen.

KATİP -

21/1974 . 1. Bu Yasa Motorlu Araçlar ve Yol Trafik
12/1975 (Değişiklik) Yasası olarak isimlendirilir ve
42/1975 aşağıda esas yasa olarak anılan değiştirilmiş
40/1976 şekli ile Motorlu Araçlar ve Yol Trafik Yasası
6/1977 ile birlikte okunur.
24/1979
39/1982
50/1982
37/1985
40/1986

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; İçtüzüğümüzün 155'inci maddesi uyarınca oylama açık olarak yapılacaktır. Tümünü oylarınıza sunuyorum. Lütfen açık olarak oylamayı yapın. (Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasa Tasarısına ilişkin oylama sonucu.)

KATİP -

<u>Kabul edenler</u>	<u>Etmeyenler</u>	<u>Oylamaya katılmayanlar</u>
Mustafa Adaoğlu	Ergin Abdullah	Mehmet Altınay
Ahmet Akar	Hüseyin Angölemlı	Ozker Özgür
Kenan Akın	İsmail Bozkurt	Olgun Pağalar
Kenan Atakol	Mehmet Civa	Ziya Rızki
Tagkent Atasayan	Fadil Çağda	Hasan Sarıca
Mehmet Bayram	Alpay Durduran	Ferdi S.Soyer
Aytaç Beşerler	Kemal Emirzade	Naci T.Usar
Nazif Borman	Rasih Keskiner	Çetin Veziroğlu
Günay Caymaz	İbrahim Koreli	Emin Uzun
Salih Coşar	Feridun Önsav	Hakkı Atun
Hüseyin Curcioğlu	Aktan Sadık	
Ömer Demir	Salih Usar	
Onay F. Demirciler	Ergün Vehbi	
Enver Emin	Erdal Süreç	
Mustafa Erbilin		
Derviş Eroğlu		
Sait Güven		
Mustafa Hacıahmetoğlu		
Erbay Kanatlı		
Mustafa Karpaslı		
Egber Serakıncı		
Vehbi Z. Serter		
Yüksel, Tüccaroğlu		
Atay C. Üreç		
Tokay Varış		
Altan Yavuz		

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 14 ret, 26 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden) - Neyin hayırlısı?

FADİL ÇAGLA (Girne)(Yerinden) - Bunun hayırlısı olur mu efendim?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; bugünkü görüşmeler burada tamamlanmıştır.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Vatan sağolsun.

BAŞKAN - Gelecek birleşim, 8 Ocak, 1988, Cuma günü saat 10.00'da aşağıdaki gündemle yapılacaktır.

- I. Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları.
- II. Özel Gündemde Yer Alacak İşler.
- III. Seçimler ve Oylaması Yapılacak İşler.
- IV. Sorular.
- V. Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılması.
- VI. Görüşülecek Tasarı ve Öneriler ile Komiteleden Gelen Diğer İşler.

Hayırlı yıllar dileği ile birleşimi kapatıyorum.
Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 17.30

DONEM : I

YIL : 3

CUMHURİYET MECLİSİ
GÜNDEMİ

24'üncü Birleşim
28 Aralık 1987 Pazartesi

Saat : 14.30

GÜNDEM :

- I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI:
- II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER
- III. SEÇİMLER VE OYLAMASI YAPILACAK İŞLER
- IV. SORULAR
- V. GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASI
- VI. GÖRÜŞÜLECEK TASARI VE ÖNERİLER İLE KOMİTELERDEN GELEN
DİĞER İŞLER:
  - (1) Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı
(Y.T.No: 194/2/87) ve Ekonomi, Mâliye, Bütçe ve
Plan Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu.
  - (2) Motorlu Araçlar ve Yol Trafik (Değişiklik) Yasa
Tasarısı (Y.T.No:237/3/87) ve Ekonomi, Maliye,
Bütçe ve Plan Komitesinin Tasarıya ilişkin
Raporu.

100

1000

10000

100000

1000000

10000000

100000000

1000000000

10000000000

100000000000

1000000000000

10000000000000

100000000000000

1000000000000000

10000000000000000

100000000000000000

1000000000000000000

10000000000000000000

100000000000000000000

1000000000000000000000

10000000000000000000000